

Gebiedsvisie Heugemerveld: Samen op weg naar 2040

Inhoudsopgave

Gebiedsvisie Heugemerveld: Samen op weg naar 2040	1
Inhoudsopgave	1
1. Aanleiding, doel en status van deze gebiedsvisie	2
Aanleiding.....	2
Doel en Status gebiedsvisie	3
Verantwoording.....	3
2. Samenvatting Ambities en Vigerend beleid voor Heugemerveld 2040.....	4
3. Situatieschets en Analyse Heugemerveld.....	7
Heugemerveld toen en nu.....	7
Ontwikkelingen in Heugemerveld en op het Kardinaal van Rossumplein	7
Heugemerveld in cijfers.....	8
4. Visie bewoners op Heugemerveld 2040	10
Samenleven	10
Ontmoeten	10
5. Vigerend beleid Gemeente Maastricht in relatie tot Heugemerveld	12
Omgevingsvisie 2040.....	12
5.1 Wonen	12
5.2 Mobiliteit en verkeer.....	15
5.3 Milieu.....	20
5.4 Economie.....	27
5.5 Veiligheid, Leefbaarheid en Ontmoeting	28
Bijlage 1: Nota van aanbevelingen van bewoners voor het Kardinaal van Rossumplein	32
Bijlage 2: Verslag van de buurtbijeenkomst op 17 maart 2022 jongstleden van bewoners.....	37
Bijlage 3: Identiteit, Toekomstvisie & Gewenste functies Heugemerveld	40

1. Aanleiding, doel en status van deze gebiedsvisie

In dit hoofdstuk worden aanleiding, doel en status van de gebiedsvisie omschreven.

Aanleiding

De bewoners van Heugemerveld zijn trots op hun buurt. Het is de plek waar ze thuis zijn: waar ze vrienden en familie ontvangen, hun kinderen opvoeden en tot rust komen. Sommige bewoners zijn in Heugemerveld geboren of wonen er al het grootste deel van hun leven. Zij kennen de buurt op hun duimpje. Anderen wonen er nog niet zo lang, maar iedereen ervaart de mooie en minder mooie kanten van de buurt. En iedereen heeft wel ideeën over hoe het leven in Heugemerveld (nog) beter kan worden. Vanuit deze achtergrond ontstaat bij de bewoners van Heugemerveld in 2020 de behoefte om een gebiedsvisie te schrijven die als een leidraad kan fungeren voor toekomstige plannen voor de wijk.

Concrete aanleiding is de in 2016 aangegeven behoefte vanuit bewoners aan een betere ontmoetingsplek op het Kardinaal van Rossumplein dan de huidige. In 2017 is hiervoor een plan ingediend bij de gemeente voor herontwikkeling van de Don Boscokerk - een gemeentelijk monument - tot multifunctionele plek en ontmoetingsruimte. Helaas bleek dit plan financieel en inhoudelijk niet haalbaar, onder meer vanwege de destijds geldende beperking op het toevoegen van nieuwe woningen in Maastricht. De voormalige Don Boscokerk is inmiddels aangekocht door Metropool Vastgoedontwikkeling, de projectontwikkelaar van Lidl. Afronding van de gebiedsvisie is nu van belang om duidelijke kaders mee te geven bij de toekomstige ontwikkelingen van de Don Boscokerk, op het Kardinaal van Rossumplein, maar ook elders in de wijk.

De gebiedsvisie geeft een overzicht van:

- de huidige stand van zaken in Heugemerveld;
- het geldende beleid van de gemeente Maastricht met betrekking tot Heugemerveld; en
- toekomstige ambities van gemeente en bewoners in Heugemerveld.

De gebiedsvisie is geschreven vanuit de wensen, behoeften en aandachtspunten van de bewoners en richt zich op de thema's die door hen als belangrijk worden ervaren. Als reactie daarop, wordt in dit document beschreven hoe deze thema's zijn verankerd in het beleid van de gemeente. Vervolgens is voor elk thema een ambitie voor de toekomst geformuleerd. De betreffende thema's komen aan bod in hoofdstuk 5 van dit document.

De gebiedsvisie is dus niet 'alles omvattend': thema's als cultuur en architectuur worden in dit document niet expliciet besproken. Een actueel onderwerp als duurzaamheid komt wel aan bod als het gaat over klimaatopwarming (§ 5.3) of laadpalen (§ 5.2) maar niet als het energiebesparing betreft. Dit wil niet zeggen dat de bewoners deze thema's niet belangrijk vinden. Maar het waren geen leidende aandachtspunten voor de bewoners die - op een of andere manier - een bijdrage aan de gebiedsvisie hebben geleverd.

Doel en Status gebiedsvisie

De gebiedsvisie dient als richtinggevend document voor de toekomstige ontwikkelingen in Heugemerveld. Op relatief korte termijn speelt de ontwikkeling van de voormalige Don Bosco kerk door Metropool Vastgoedontwikkeling. Voor deze ontwikkeling zijn vanuit de bewoners, op basis van de gebiedsvisie een aantal aanbevelingen geformuleerd voor de planvorming van Metropool (zie bijlage Nota van Aanbevelingen).

De visie wordt ter kennisname voorgelegd aan college en gemeenteraad met de vraag of zij zich kunnen vinden in de ambities zoals deze in dit document zijn geformuleerd. De visie wordt niet formeel ter besluitvorming voorgelegd en is niet voorwaardenscheppend voor het huidige of toekomstige beleid van de gemeente. Om de gebiedsvisie kracht bij te zetten, worden enkele grotere stakeholders in Heugemerveld (Metropool Vastgoedontwikkeling, St. Kom Leren, Servatius en St. Trajekt) gevraagd om de gebiedsvisie te onderschrijven en mede te ondertekenen.

Verantwoording

Deze visie is tot stand gekomen in overleg met bewoners, bewonersorganisaties, ondernemers en de gemeente Maastricht. Woningcorporatie Servatius, Stichting Trajekt en Stichting Kom Leren waren tevens betrokken in het proces.

2. Samenvatting Ambities en Vigerend beleid voor Heugemerveld 2040

In dit hoofdstuk wordt een samenvatting gegeven van de later in de visie nader uitgewerkte ambities van gemeente en bewoners voor Heugemerveld en van het beleid dat anno 2022 geldt - en dus kaderstellend is - voor ontwikkelingen in de wijk.

Gezamenlijke Toekomstambitie Algemeen:

Voor 2040 wensen we dat Heugemerveld een bruisende en actieve buurt is. Waar de bewoners bij elkaar betrokken zijn en voor elkaar zorgen. Ongeacht leeftijd of achtergrond. Bewoners kunnen elkaar makkelijk ontmoeten en er worden buurtactiviteiten georganiseerd waar veel mensen aan meedoen. We streven naar een sterke, sociale cohesie, zodat iedereen die wil, kan meedoen. Het Kardinaal van Rossumplein is het kloppende hart van de buurt waar mensen elkaar kunnen ontmoeten.

In 2040 is Heugemerveld een buurt waar mensen graag willen wonen, waar mensen elkaar kennen en op een prettige manier met elkaar samenleven. Er is onderlinge solidariteit, betrokkenheid en samenhang. Mensen ervaren hun buurt als leefbaar, veilig en gezellig.

Gezamenlijke Toekomstambitie Wonen:

In 2040 is het woningaanbod in Heugemerveld goed aangepast aan de toekomstige, diverse bevolkingssamenstelling, met een juiste balans in woningtypen, woon/werkcombinaties en prijsklasse en daarbij rekening houdend met de beperkte mogelijkheden voor nieuwbouw.

Woonbeleid:

Nieuwe woningbouwplannen dienen in overeenstemming te zijn met de nota "Woonprogrammering Maastricht 2021-2030". Hierin staat onder andere dat hergebruik van bestaande woongebouwen en herbestemming van bestaande (monumentale) niet-woongebouwen prioriteit heeft boven nieuwbouw. In de Omgevingsvisie 2040 staat als streven om selectief (te) verdichten in leegstaande gebouwen of op vrijkomende terreinen (in principe geen grootschalige groene binnenterreinen). Dit met het doel om de bevolkingsgroei op te vangen en te voldoen aan de woningbehoefte van bestaande en nieuwe bewoners. Het woordje *selectief* geeft aan dat het belangrijk is om ook te kijken naar de juiste plek voor het toevoegen van woningen.

Voor Heugemerveld geldt verder dat er veel aandacht is voor het selectief toevoegen van sociale woningen om menging en diversiteit van verschillende doelgroepen en woningtypen te stimuleren. Ook streeft de gemeente naar het waarborgen van een gevarieerd woningaanbod, met als doel om de sociale cohesie binnen een diverse bevolkingssamenstelling te behouden en te versterken.

Gezamenlijke Toekomstambitie Mobiliteit en Verkeer:

In 2040 heeft Heugemerveld aantrekkelijke en veilige loop- en fietsverbindingen en is sprake van bewust en verantwoord autogebruik. Autogebruikers houden rekening met langzaam verkeer en passen hun snelheid en rijgedrag hierop aan. Er is geen sluipverkeer.

In Heugemerveld wordt meer gefietst en het gebruik van duurzame auto's is gestegen. De doorgaande fietsroutes voor schoolgaande jeugd door, of langs Heugemerveld zijn veilig. Vrachtwagens rijden zo min mogelijk door de wijk. Overlast door bevoorradersvrachtwagens is minimaal.

Verkeersbeleid:

In haar mobiliteitsbeleid heeft de gemeente vier opgaven geformuleerd:

- Verbeteren van de gezondheid van haar inwoners en leefbaarheid van de stad;
- Verbeteren van de bereikbaarheid
- Afname van de CO₂-uitstoot ten behoeve van klimaatdoelstellingen en de transitie naar een energie-neutrale samenleving;
- Borgen van inclusieve mobiliteit door het verbeteren van de toegankelijkheid en de verkeersveiligheid.

Bij een plan, wens of noodzaak om een aanpassing door te voeren in de fysieke omgeving, beoordeelt de gemeente wat deze aanpassing betekent voor het verkeer en de parkeersituatie in de omgeving. Ze kijkt bijvoorbeeld of een straat berekend is op het eventuele extra verkeer, of er overlast kan ontstaan voor de bewoners en wat de aanpassing betekent voor de veiligheid van fietsers en voetgangers

Bij meer ingrijpende maatregelen worden ook bewoners en belanghebbenden bij de plannen betrokken om samen te zoeken naar oplossingen voor de eventuele nadelige gevolgen van het plan.

Gezamenlijke Toekomstambitie Milieu:

In 2040 zijn de bewoners van Heugemerveld klimaatbewust en zijn er veel mooie voorbeelden van vergroening gerealiseerd. Zowel door de overheid als door de bewoners. De luchtkwaliteit in Heugemerveld blijft binnen de Europese normwaarden en het verkeersgeluid is niet toegenomen ten opzichte van 2022. Daarnaast zouden de bewoners graag zien dat de luchtkwaliteit in 2040 zodanig is verbeterd dat in Heugemerveld ook de WHO-advieswaarden worden behaald. Dit ondanks het feit dat de J.F. Kennedybrug een van de hoofdverkeersontsluitingen blijft van Maastricht. De hittestress in de wijk is afgenomen t.o.v. 2020.

Binnen Heugemerveld zijn slimme vormen van vergroening (behoud en uitbreiding) toegepast om hittestress tegen te gaan. Bijvoorbeeld met gevelgroen en de aanplant van bomen. Er is terughoudendheid bij de verdere verstening van particuliere (binnen) terreinen en bij (her)ontwikkelingslocaties aangezien Heugemerveld een versteende wijk betreft. Tevens wordt gebruik van zonne-energie en andere vormen van duurzame energie gestimuleerd.

Milieubeleid:

Het milieubeleid van de gemeente Maastricht omvat veel aspecten, variërend van luchtkwaliteit en vergroening tot maatregelen tegen geluidsoverlast en wateroverlast en de bescherming van flora, fauna en waterkwaliteit. Deze komen niet allemaal in de gebiedsvisie aan de orde.

Voor het beleid rond de milieuaspecten die in deze visie wel worden behandeld, verwijzen we naar de desbetreffende paragrafen.

Als aanvulling hierop wordt ten aanzien van de luchtkwaliteit opgemerkt dat helaas niet overal wordt voldaan aan de advieswaarden van de WHO. Dit is niet alleen in Heugemerveld het geval, maar in een groot deel van Maastricht en wordt vooral veroorzaakt door de aanwezige achtergrondconcentraties in de stad. Bij nieuwe ontwikkelingen in de buurt is het streven om de uitstoot van CO₂, fijnstof en andere schadelijke stoffen in de lucht niet te laten toenemen.

Gezamenlijke Toekomstambitie Economie:

In 2040 is in Heugemerveld een goede balans tussen wonen en bedrijvigheid. Er zijn levendige plekken met een diversiteit aan ondernemingen en er zijn rustige woonstraten met mogelijke beroepen aan huis.

Beleid Economie:

In de Omgevingsvisie staat het Kardinaal van Rossumplein omschreven als ontmoetingsplek zonder de nadere aanduiding 'detailhandel'. Een uitbreiding van de detailhandelsfunctie, bijvoorbeeld een grotere supermarkt of een nieuwe bakker, is dus niet op voorhand toegestaan. In deze gevallen zal altijd zorgvuldig bekeken worden wat het plan in kwestie bijdraagt aan de buurt.

Uitbreiding van andere publiek aantrekkende functies, bijvoorbeeld een fietsenmaker, naaiatelier of koffietentje zijn denkbaar mits deze bij de ontmoetingsplek passen en de ontmoetingsfunctie van het Kardinaal van Rossumplein versterken.

Gezamenlijke Toekomstambitie Veiligheid, Leefbaarheid en Ontmoeting:

In 2040 is de leefbaarheid en veiligheid in Heugemerveld verder verbeterd. Kleine criminaliteit en drugsoverlast is teruggedrongen. Gevoelens van onveiligheid zijn afgenomen: Ouderen en jongeren durven ook 's avonds en in het donker veilig over straat. Bewoners zijn zich beter bewust van de risico's op cybercrime en nemen meer preventiemaatregelen om onveilige situaties te voorkomen.

In 2040 is Heugemerveld een leefbare, veilige, schone en inclusieve wijk. Belangrijke voorzieningen zijn goed bereikbaar, ook voor ouderen. Het Kardinaal van Rossumplein is het kloppende hart van de buurt met een volwaardige centrale ontmoetingsplek voor bewoners en gebruikers en een levendigheid die past bij Heugemerveld.

Beleid rond Veiligheid, Leefbaarheid en Ontmoeting:

De gemeente wil de leefbaarheid en veiligheidsbeleving in de buurten versterken, samen met de zogenaamde 'kernpartners leefbaarheid en veiligheid'. Dit zijn bijvoorbeeld corporaties, politie, handhaving en het welzijnswerk. Maar ook buurtnetwerken, teams Bewonerskrachten, bewoners en maatschappelijke initiatieven.

Eind 2021 is hiervoor de Leefbare Wijken Aanpak (LWA) gestart. De LWA is een stedelijk dekkend netwerk van professionele organisaties met als doel om multidisciplinaire problematieken bespreekbaar te maken en maatwerk te bieden. Dit doen zij door een integrale aanpak, in samenwerking met bewoners.

Teams Bewonerskrachten bestaan uit huurders van corporaties (Servatius, Woonpunt, Maasvallei). De teams lopen, herkenbaar voor bewoners en partners, rondes door hun directe woonomgeving. Zij spreken bewoners aan op gedrag, beantwoorden vragen en signaleren. Zowel naar de eigen organisatie als andere organisaties zoals gemeente, politie en LWA. Daarnaast houden de teams Bewonerskrachten toezicht op uitbesteedde werkzaamheden van corporaties zoals de schoonmaak van gemeenschappelijke ruimten en sloopwerkzaamheden.

De teams Bewonerskrachten worden momenteel uitgebreid in alle wijken waar de corporaties bezit hebben.

3. Situatieschets en Analyse Heugemerveld

In dit hoofdstuk wordt een algemene omschrijving en situatieschets gegeven van Heugemerveld.

Heugemerveld toen en nu

Heugemerveld ligt tussen de spoorlijn Maastricht-Luik en de buurten Wyck, Céramique en Randwyck. Het is een van de 44 buurten die Maastricht rijk is. Gebouwd van 1948 tot 1955 naar een stedenbouwkundig plan van Frans Dingemans. Het was de eerste grootschalige stadsuitbreiding in Maastricht na de Tweede Wereldoorlog. De buurt is gebouwd op een terrein dat destijds uitkeek op de fabrieksmuur van de Société Céramique. Heugemerveld was toen een arbeiderswijk met vrijwel uitsluitend huurwoningen.

Anno 2022 is deze situatie compleet veranderd. Heugemerveld is al lang geen buurt aan 'de rand van de stad' meer. De buurt schurkt aan tegen de binnenstad en heeft om zich heen verschillende grootschalige stedelijke ontwikkelingen zien plaatsvinden. Denk aan de bouw van het MECC, Randwyck, het MUMC+ en natuurlijk de Groene Loper. Ook de komende jaren is er nog veel stedelijke dynamiek met effect op Heugemerveld. Denk aan de plannen rond Stad en Spoor (spoorwegovergangen), de woningbouw aan de zuidkant van de Groene Loper en de verdere ontwikkeling van de Brightlands Campus op Randwyck.

Heugemerveld telt 2.838 (CBS, 2020) inwoners en is niet meer de traditionele arbeiderswijk die het aanvankelijk was. De laatste decennia hebben veel oorspronkelijke bewoners plaatsgemaakt voor nieuwe instroom. Het woonaanbod is verbreed met koopwoningen. Dat maakt Heugemerveld tot een gedifferentieerde wijk waar je nu alle bevolkingsgroepen tegenkomt: van 'Sjeng' tot expat en van student tot pensionado. Echter, gelijk met de toenemende verschillen tussen bevolkingsgroepen, vermindert het gevoel van samenhang. Net als in andere Maastrichtse buurten zien we minder onderlinge betrokkenheid en meer individualisme. Dat is ook in belangrijke mate het gevolg van hedendaagse maatschappelijke ontwikkelingen als digitalisering, mobiliteit, emancipatie en toenemende welvaart.

Ontwikkelingen in Heugemerveld en op het Kardinaal van Rossumplein

Heugemerveld is van oorsprong een arbeiderswijk met een sterke, onderlinge samenhang. De wijk werd gebouwd van 1948 tot 1955 en was daarmee de eerste, grootschalige stadsuitbreiding van Maastricht na de Tweede Wereldoorlog. Tientallen jaren was in de wijk een groot aantal verenigingen actief en werden er veel activiteiten en evenementen georganiseerd.

Van 1998 tot ongeveer 2010 vond in Heugemerveld de eerste grootschalige woningherstructurering van na de oorlog plaats. Oude woningen werden gerenoveerd of gesloopt en vervangen door nieuwbouw. Aan de zuidrand van de wijk, tussen de John F. Kennedysingel en het Wim Duisenbergplantsoen, ontstond een klein kantorenwijkje.

De wijk veranderde niet alleen in ruimtelijke zin, maar ook de sociale en economische omstandigheden veranderden. Ook mensen van buiten Heugemerveld kwamen in de buurt wonen. Naast arbeidersgezinnen, kwamen er tweeverdieners, eenoudergezinnen, studenten en eenpersoonshuishoudens. De financiële onafhankelijkheid nam toe en iedereen kreeg steeds meer

zijn eigen leven. Ook werken, recreëren en boodschappen doen gebeurde steeds vaker buiten Heugemerveld. Door al deze veranderingen werden de onderlinge verschillen tussen bewoners groter en nam het individualisme toe. Tegelijkertijd verminderde de binding met de buurt en de onderlinge betrokkenheid. Deze veranderingen zijn overigens niet uniek voor Heugemerveld. Zowel in andere Maastrichtse wijken als in de rest van Nederland vinden dezelfde ontwikkelingen plaats.

Bij een in 2016 gehouden buurtenquête vallen vooral de signalen over eenzaamheid, gebrek aan verbinding en behoefte aan een nieuwe of beter functionerende ontmoetingsplek op. Sinds de sloop van het buurthuis in 1999, kunnen buurtverenigingen terecht in de multifunctionele accommodatie La Belletsa. De ontmoetingsruimte in dit gebouw heeft echter een aantal beperkingen (met name de combinatie school en ontmoeting voor de buurt), waardoor de bewoners beperkt worden in hun mogelijkheden. Ook de betaalbaarheid is voor een aantal verenigingen en groeperingen een probleem.

Nadat de Don Boscokerk op het Kardinaal van Rossumplein in 2018 uit de katholieke eredienst wordt genomen, komt de buurt met het initiatief “Stadsklooster Don Bosco”. In dit plan krijgt de kerk een nieuwe invulling met onder andere een buurthuis en een woongemeenschap waar men levensloopbestendig en met zorg voor elkaar kan wonen. Helaas blijkt het plan om verschillende redenen niet haalbaar en blijft de kerk leeg staan. Belangrijkste struikelpunten zijn de formele onmogelijkheden met betrekking tot woningbouw en het ontbreken van budget om de plannen waar te maken.

Vervolgens doen zich diverse onvoorziene ontwikkelingen voor. Zoals rond de toekomst van basisschool de Poort, discussie over de eventuele verhuizing van de Philharmonie Zuid-Nederland naar de kerk, de thema's hittestress en vergroening. Deze onvoorziene ontwikkelingen zorgen voor een vertrouwensbreuk tussen buurt en gemeente. De mogelijkheden van de gemeente om de ontwikkelingen te beïnvloeden zijn op dat moment overigens zeer beperkt.

Eind 2020 doet zich weer een nieuwe ontwikkeling voor: Metropool Vastgoedontwikkeling, een onderdeel van Lidl, koopt de kerk op het Kardinaal van Rossumplein met de bedoeling om er een grotere, toekomstbestendige Lidl-vestiging te realiseren. Veel bewoners zijn blij met de huidige supermarkt, maar willen niet dat de uitbreiding van de supermarkt ten koste gaat van de zo gewenste, nieuwe ontmoetingsplek voor de buurt. Ook vragen ze de gemeente om de mogelijke consequenties voor het verkeer, het groen en andere thema's zorgvuldig te onderzoeken. Bovendien zouden de bewoners meer diversiteit in het kleinschalig winkelaanbod in de wijk willen hebben. Deze aspecten rondom de herontwikkeling van de locatie worden de komende periode uitgewerkt in een dialoog tussen bewoners, Metropool en de gemeente. De gebiedsvisie dient hierbij als leidraad voor de toekomstige ontwikkelingen volgens de visie van de bewoners en gemeente.

Heugemerveld in cijfers

Om een indruk te krijgen van de bevolkingssamenstelling van Heugemerveld ten opzichte van de rest van Maastricht is gekeken naar de openbare data van het Centraal Bureau voor Statistiek op datum 25 januari 2022. Hierbij valt op dat de gemiddelde bevolkingsdichtheid in Heugemerveld een factor 4 hoger is dan in de rest van Maastricht. In Maastricht wonen dan 2.171 bewoners per km² en in Heugemerveld 8.591 bewoners per km². Nadat het inwonertal vanaf 2016 een dalende trend

vertoonde, is dit sinds 2019 weer aan het stijgen. Verder ligt het aantal 65-plussers ongeveer 5% lager dan gemiddeld in Maastricht en wonen er iets meer mensen van 15 tot 44 jaar (ongeveer 6% meer). De bevolkingssamenstelling van Heugemerveld wijkt daarmee niet extreem af van de gemiddelden.

Bron: <https://opendata.cbs.nl/#/CBS/nl/dataset/84799NED/table?dl=6133C>)

CONCEPT

4. Visie bewoners op Heugemerveld 2040

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de visie die de bewoners hebben opgesteld voor Heugemerveld 2040.

Samenleven

Het huidige buurtnetwerk Heugemerveld (BNW) bestaat sinds 2020. Het BNW fungeert als bruggenbouwer/verbinder van de bewoners van Heugemerveld, maar is geen democratisch gekozen orgaan. Het BNW neemt dus geen beslissingen namens de bewoners.

De werkgroep Buurthuis is de opsteller van het document Identiteit, Toekomstvisie & Gewenste functies Heugemerveld Maastricht, dat op 10 januari 2021 is verschenen. Het document beschrijft de door de bewoners benoemde knelpunten en wensen voor de toekomst van Heugemerveld naar aanleiding van de in 2016 uitgevoerde buurtenquête. Een nieuwe versie van dit document is verschenen op 2 april 2021 (bijlage 1).

Het BNW en de werkgroep Buurthuis streven ernaar dat Heugemerveld een plek is waar alle wijkbewoners welkom zijn, zich thuis en veilig voelen en gelukkig kunnen leven, ongeacht leeftijd, achtergrond, afkomst, opleiding of inkomen. Om dit te bereiken wil het BNW de onderlinge verbondenheid en solidariteit binnen Heugemerveld (terug) versterken. Het schrijft daarover het volgende in zijn document: *“Heugemerveld wil opnieuw het voorbeeld worden voor andere wijken als het gaat om actief burgerschap en onderlinge solidariteit en betrokkenheid!”*

Ontmoeten

De sleutel ligt volgens het buurtnetwerk in sociale ontmoeting. Door samen dingen te doen en te delen ontstaat onderlinge solidariteit en betrokkenheid. De gewenste verbinding tussen de diverse bewoners ontstaat door wijkgerichte activiteiten door plaatselijke verenigingen en nieuwe bewonersinitiatieven. Om dergelijke initiatieven te kunnen uitwerken, organiseren en uitvoeren heeft de buurt behoefte aan een fysieke locatie zowel binnen als buiten waarbij het buiten gaat om ontmoetingsplekken in het groen. Het bieden van ruimte waar bewoners elkaar kunnen ontmoeten, helpen of diensten verlenen zorgt niet alleen voor meer verbinding maar verlicht ook armoede en eenzaamheid.

Niet toevallig gaat voor deze fysieke locatie de voorkeur uit naar het Kardinaal van Rossumplein. Van oudsher vormt dit plein immers het hart van de buurt, de plek waar men elkaar ontmoette in de kerk, bij de winkeliers of in het café. Het aantal gelovigen is echter flink gedaald en de kerk is gesloten. Ook het aantal winkels en cafés nam de laatste jaren af en MBS de Poort kampt met een dalend aantal leerlingen. In de beleving van de bewoners dient het Kardinaal van Rossumplein dan ook opnieuw de ontmoetingsplek van de buurt te worden.

Ook voor de gemeente Maastricht is het versterken van de sociale cohesie binnen een diverse bevolkingssamenstelling een aandachtspunt. In de Omgevingsvisie 2040 staat hierover onder andere dat dit kan worden bevorderd *“door ontmoeting in de openbare ruimte te stimuleren en de verblijfskwaliteit te verhogen, een gevarieerd woningaanbod te waarborgen en activiteiten gericht op meer beleving, ontmoeting en verbinding te faciliteren;*

Gezamenlijke Toekomstambitie:

In 2040 is Heugemerveld een buurt waar mensen graag willen wonen, waar mensen elkaar kennen en op een prettige manier met elkaar samenleven. Er is onderlinge solidariteit, betrokkenheid en samenhang. Mensen ervaren hun buurt als leefbaar, veilig en gezellig.

CONCEPT

5. Vigerend beleid Gemeente Maastricht in relatie tot Heugemerveld

Dit hoofdstuk beschrijft het geldende beleid van de gemeente Maastricht dat van toepassing is op Heugemerveld. Voor ieder thema wordt onderscheid gemaakt in vier paragrafen:

1. Analyse huidige situatie
2. Inbreng van de bewoners
3. Beleid van de gemeente
4. Gezamenlijke toekomstvisie

Omgevingsvisie 2040

De Omgevingsvisie 2040 is een door de gemeenteraad vastgesteld document dat een visie schetst op de stad Maastricht over 20 jaar. Dit stadsbrede toekomstbeeld bevat drie hoofdthema's:

- Veel ontmoetingsplekken
- Veilige en groene verbindingen tussen Oost en West
- Meer verbinding met, en ruimte voor de Maas

De uitgangspunten van de Omgevingsvisie 2040 gelden ook voor Heugemerveld. Zo maakt Heugemerveld in de Omgevingsvisie 2040 deel uit van de 'stedelijke structuur' en is het Kardinaal van Rossumplein aangewezen als een van de ontmoetingsplekken in Maastricht Oost. De bewoners van Maastricht waren bij het opstellen van de Omgevingsvisie betrokken: ook bewoners van Heugemerveld hebben er actief aan meegewerkt.

Zoveel mensen, zoveel wensen: het is dus niet mogelijk om altijd aan ieders wens tegemoet te komen. De gemeente heeft daarom als taak de belangen en prioriteiten af te wegen. Het is aan de gemeenteraad om hierin uiteindelijk keuzes te maken.

5.1 Wonen

Analyse wonen Heugemerveld

De huurwoningen in Heugemerveld zijn (bijna) allemaal eigendom van Woningstichting Servatius. De woningstichting heeft de grootschalige woningherstructurering die vanaf 1998 in Heugemerveld plaatsvond, nagenoeg afgerond. Servatius heeft daarmee een flinke opgave achter de rug en in de toekomst liggen geen grootschalige plannen in het verschiet.

Binnen Heugemerveld bezit Servatius nog één bouwterrein dat bestemd is voor woningen. Het gaat om het stuk grond achter fitnesscentrum Il Fiore aan de zuidkant van de Heugemerweg en Jonkheer Ruysstraat. In 2020 gaf Servatius opdracht aan een ontwikkelaar om voor deze locatie een bouwplan uit te werken. Ze streeft naar een combinatie van sociale appartementen, zorgappartementen en/of andere woonvormen en functies. Het plan verkeert nog in de onderzoeksfase en het is niet bekend wanneer en in welke vorm de realisatie zal plaatsvinden maar de planvorming is al ver gevorderd.

Inbreng bewoners

Uit de enquête (2016) kwam naar voren dat er volgens de bewoners te weinig seniorenwoningen zijn in Heugemerveld. Noodgedwongen kiezen ouderen soms voor een woning in een andere buurt, waardoor ze worden weggerukt uit de vertrouwde omgeving. In de tijd dat ze wachten op een geschikte woning, blijft de huidige woning bezet. Daardoor is deze, soms ruime gezinswoning, niet beschikbaar voor een gezin. De bewoners zouden graag zien dat in Heugemerveld een kleinschalig woonzorgcentrum wordt gerealiseerd.

Verder vragen de bewoners om een toelichting op het gemeentelijk beleid rond de betaalbaarheid van woningen, studentenhuisvesting en zelfbewoningsplicht of opkoopbescherming.

Woonbeleid gemeente Maastricht

Omgevingsvisie

In de Omgevingsvisie wordt Heugemerveld omschreven als 'stedelijk wonen met dynamiek om de hoek'. Dit woonmilieu is het meest divers in Maastricht en voorziet in een grote behoefte. Stedelijke gebieden als Heugemerveld zijn daarmee geschikt voor selectieve verdichting. Bij voorkeur in leegstaande gebouwen en vrijkomende terreinen. Aanvullend hierop staat in de nota "Woonprogrammering Maastricht 2021-2030" dat hergebruik van bestaande woongebouwen en herbestemming van bestaande (monumentale) niet-woongebouwen prioriteit heeft boven nieuwbouw.

Verder staat in de Omgevingsvisie de ambitie om de menging van verschillende doelgroepen te stimuleren. Dit kan bijvoorbeeld door het selectief toevoegen van sociale woningbouw. Hierdoor ontstaat binnen het gebied een grotere diversiteit aan woningtypen. In de Omgevingsvisie staat verder nog dat behoud van woningen nodig is om potentiële bevolkingsgroei op te vangen en te voldoen aan de woningbehoefte van bestaande en nieuwe bewoners.

Woonprogrammering

Het woonbeleid van gemeente Maastricht staat omschreven in de Woonprogrammering 2021 – 2030. Deze is op 9 februari 2021 door de gemeenteraad vastgesteld. In het document is veel aandacht voor de huisvesting van internationale werknemers, het vasthouden van afgestudeerden, de mogelijkheden van starters op de woningmarkt, levensloopbestendige woningen voor senioren en de huisvesting van bijzondere doelgroepen. Als in deze behoefte wordt voorzien, draagt dit bij aan de aantrekkelijkheid van Maastricht als woonstad en aan het behoud en bevorderen van gemengde wijken.

Zorggeschikte woningen

Na de herstructurering vanaf 1998 is het woningaanbod in Heugemerveld veel gevarieerder geworden. Er is een evenwichtige balans tussen koop- en huurwoningen. Het aandeel sociale huurwoningen ligt rond de 54%. In Heugemerveld liggen ongeveer 300 zogenaamde zorggeschikte woningen in de sociale huurklasse. Circa tweederde daarvan is geschikt voor mensen met lichte beperkingen. Bij deze woningen zijn de entree, woonkamer, toilet, keuken, douche en minimaal één slaapkamer zonder trappen bereikbaar (ze liggen op de begane grond of er is een (trap)lift met stoel aanwezig). De overige woningen zijn bewoonbaar voor mensen met een rollator of mensen in een rolstoel. Echte zorgwoningen oftewel woningen met ruimte voor een tillift naast het bed en een douche-toiletrolstoel zijn er in Heugemerveld niet. De meest dichtbij zijnde zorgwoningen liggen net

buiten de buurt in de Koepelstraat. Het dichtstbijzijnde verpleeghuis, de Koepelhof, ligt op 800 – 900 meter afstand van het Kardinaal van Rossumplein.

Vergeleken met veel andere buurten in Maastricht is Heugemerveld niet slecht bedeed als het gaat om het aantal betaalbare, zorggeschikte woningen in verhouding met het aantal 75+ huishoudens in de sociale huursector. Dat wil niet zeggen dat er op momenten geen tekort kan zijn aan bepaalde woningtypen. Net als op veel andere plekken in Nederland, heeft Heugemerveld te maken met zogenaamde 'scheefwoners'. Daarom kunnen bewoners een gebrek aan (beschikbare) woningen voor ouderen, starters en andere doelgroepen ervaren. Anderzijds constateren we ook dat Heugemerveld een dichte bebouwing kent en dat er weinig ruimte is voor nieuwbouw.

Afbeelding: verdeling van typen zorggeschikte woningen in Maastricht

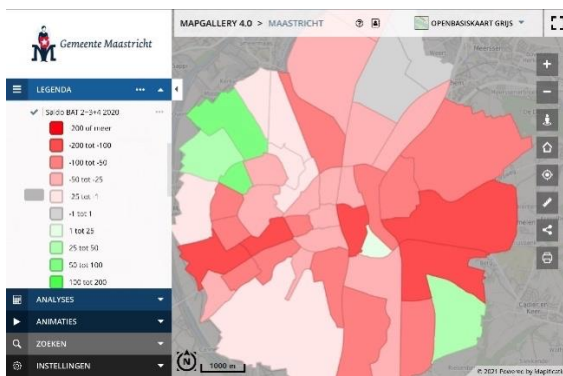

Fig. 1 2020
Aantal rollator- en rolstoelgeschikte corporatiewoningen minus Huishoudens sociale huur 75+ (excl. intramurale zorg)

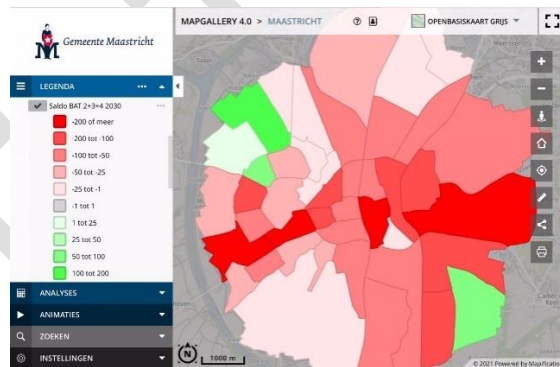

Fig. 2 2030
Aantal rollator- en rolstoelgeschikte corporatiewoningen minus Huishoudens sociale huur 75+ (excl. intramurale zorg)

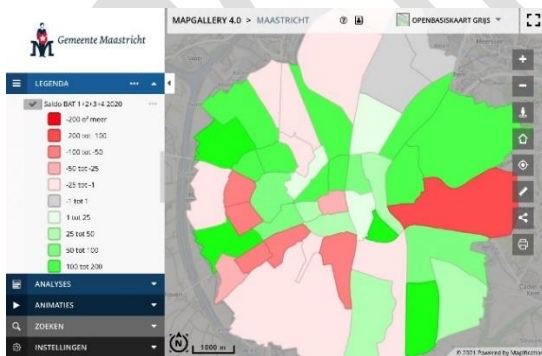

Fig. 3 2020
Aantal wandelstok-, rollator- en rolstoel-bewoonbare corporatiewoningen minus Huishoudens sociale huur 75+ (excl. intramurale zorg)

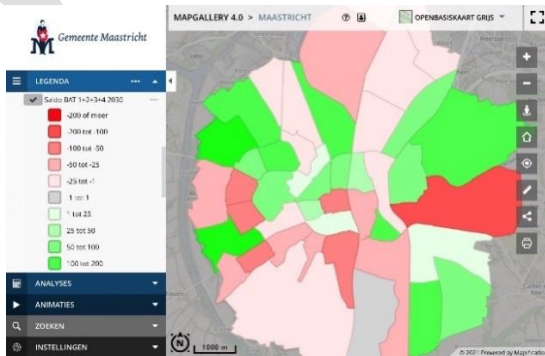

Fig. 4 2030
Aantal wandelstok-, rollator- en rolstoel-bewoonbare corporatiewoningen minus Huishoudens sociale huur 75+ (excl. intramurale zorg)

Betaalbaarheid

Om te voorzien in de woonbehoefte zijn vooral meer betaalbare woningen noodzakelijk. Hiervoor heeft de raad op 16 november 2021 de 'Verordening betaalbare woningbouw Maastricht 2021' vastgesteld. Hierin ligt vast dat 60% van de woningen binnen een nieuw plan 'betaalbaar' moet zijn.

Wat betaalbare huur- en koopwoningen zijn, staat vermeld in de verordening. Ook staan in de verordening instandhoudingstermijnen van sociale huur, middenhuur en sociale koop. Deze moeten waarborgen dat de woningen voor de betreffende doelgroepen beschikbaar blijven.

Studenten

De komende jaren zijn in Maastricht 2.400 studentenwoningen nodig. Het programma voor studentenhuusvesting bestaat voor 25% uit kleinschalige huusvesting (minder dan 25 kamers of eenheden) en voor 75% uit grootschalige projecten (meer dan 25 eenheden). De kleinschalige projecten moeten voldoen aan verschillende regels (zie: [Woning splitsen of omzetten naar kamers | Gemeente Maastricht](#)). Zo wordt gekeken naar het aantal kamerpanden dat al in de straat aanwezig is. De gemeente wil namelijk voorkomen dat één woning ingeklemd raakt tussen twee studentenpanden.

Locaties voor grootschalige studentenhuusvesting liggen bij voorkeur in de gebieden met veel onderwijsinstanties, een ov-knooppunt of binnen het (centrum) stedelijk woonmilieu. Ze zijn enigszins solitair gelegen. Ook in Heugemerveld zijn dit soort locaties aanwezig: de universiteit en het ziekenhuis liggen immers vlak in de buurt. De gemeente wijst geen specifieke plekken aan maar beoordeelt de plannen voor studentenhuusvesting die door initiatiefnemers worden ingediend. Op voorhand sluit de gemeente dus geen buurten uit.

Toekomstig beleid

De gemeente heeft geen anti-speculatiebeleid, behalve als zij zelf vastgoed verkoopt. De gemeente is wel aan het verkennen wat hiervan de juridische mogelijkheden zijn. Verder staat in 2022 nieuw beleid op de planning over een zelfbewoningsplicht en opkoopbescherming. De uitwerking is nog afhankelijk van onderzoek. Mogelijk komen er maatregelen op wijkniveau maar hierover zal de gemeenteraad eerst een besluit moeten nemen. Te zijner tijd kunnen bewoners hierover aan de raad hun mening geven tijdens inspraakmomenten.

Gezamenlijke Toekomstambitie Wonen:

In 2040 is het woningaanbod in Heugemerveld goed aangepast aan de toekomstige, diverse bevolkingssamenstelling, met een juiste balans in woningtypen, woon/werkcombinaties en prijsklasse en daarbij rekening houdend met de beperkte mogelijkheden voor nieuwbouw.

5.2 Mobiliteit en verkeer

Analyse mobiliteit en verkeer Heugemerveld

De Omgevingsvisie maakt melding van het STOP-principe. Hierin is de prioriteitsvolgorde vastgelegd voor lopen (stappen) – fietsen (trappen) – openbaar vervoer – en (individueel) gemotoriseerd verkeer. Heugemerveld ligt centraal in Maastricht en belangrijke voorzieningen als de winkels in de binnenstad, het ziekenhuis en het station zijn te voet of per fiets bereikbaar. Dat geldt ook voor veel werkgelegenheid en onderwijs. Vanuit de regio is Heugemerveld goed bereikbaar via de J.F. Kennedysingel. Het STOP-principe is dus goed toepasbaar op Heugemerveld.

Het wegennet in Heugemerveld is een 30km/u-zone. Qua inrichting zijn de wegen afgestemd op kleine hoeveelheden verkeer, in de eerste plaats bestemmingsverkeer. Verbeteringen in het wegennet van Heugemerveld zijn vooral mogelijk op de wandel- en fietsroutes van, naar en door

Heugemerveld. Denk hierbij aan de verkeersveiligheid en fietsvriendelijkheid via de J.F. Kennedysingel, de fietsroutes tussen station en Randwyck en routes via de overwegen Duitsepoort en Alfons Ariënsstraat.

Inbreng bewoners

Verkeer en nieuwe ontwikkelingen

Bewoners maken zich zorgen over een toename van de parkeerdruk en het verkeer indien de huidige detailhandel zich uitbreidt. Op dit moment is de omvang, inhoud en aard van toekomstige ontwikkelingen nog niet vastgesteld. Daarom kunnen de gevolgen voor het verkeer en de parkeerdruk nog niet concreet worden beoordeeld.

Zodra dit wel het geval is, vragen de bewoners om de bus-routes opnieuw te evalueren op veiligheid. Deze zouden indien nodig verlegd moeten worden. Ook zouden vrachtwagens ter bevoorrading van de detailhandel niet mogen leiden tot meer onveilige situaties op straat.

Spoorwegovergang Duitsepoort/Stationsgebied

Bewoners zijn bang dat hun bereikbaarheid zal verslechteren als de spoorwegovergang Duitsepoort wordt afgesloten voor gemotoriseerd verkeer. Ook zijn ze bang voor een toename van het (sluip)verkeer door Heugemerveld. Dit wordt volgens de bewoners bevestigd door de 'Verkeersstudie Stationsweg' (5.14 en 6.1)

<https://maastricht.parlaeus.nl/user/showdoc/env=help/action=view/id=110277/type=pdf>

Verder vragen de bewoners naar de gevolgen voor de buurt als in de toekomst ook de spoorwegovergang aan de Alfons Ariënsstraat voor auto's zal sluiten.

Groene Loper

Deze door bomen en brede bermen geflankeerde wandel- en fietsboulevard stopt nu abrupt bij de spoorwegovergang aan de Alfons Ariënsstraat. De wens van de gemeente is om de boulevard door te trekken, bijvoorbeeld richting de Health Campus en/of de Maas. Vooraleer hierover een besluit wordt genomen willen de bewoners dat de effecten hiervan op Heugemerveld goed worden onderzocht. Ook willen bewoners graag dat bekeken wordt wat de gevolgen zijn voor de aanrijdroute van de grote bevoorradingsvrachtwagens wanneer deze niet meer over de spoorwegovergang Duitse Poort kunnen maar via de Groene Loper de wijk binnen komen. Bewoners willen niet dat de veiligheid voor fietsers hier verder achteruitgaat.

Veiligheid van fietsers en plannen voor een onderwijscampus

Momenteel worden er plannen gemaakt voor een Campus voor het voortgezet onderwijs aan de Groene Loper. Deze campus zal ruimte bieden aan 5.530 leerlingen en 875 medewerkers (LVO met Vista College). De locatie aan de Groene Loper is nog in onderzoek. Bewoners maken zich zorgen over wat de campus betekent voor de verkeersveiligheid aan het einde van de Groene Loper (spoorwegovergang Alfons Ariënsstraat). Met name voor de jonge fietsers en in combinatie met het gemotoriseerd verkeer.

De ambitie van gemeente en onderwijsinstellingen is verder om de scholencampus autoluw te maken wat nadelige gevolgen kan hebben voor het parkeerbeleid in Heugemerveld.

Duurzame mobiliteit De inwoners ondersteunen een duurzaam mobiliteitsbeleid. Initiatieven als zero emissie stadslogistiek (ZES), Zuid-Limburg bereikbaar of een slim laadplein met elektrische deelauto's

juichen ze toe. Zo zien ze graag dat de huidige twee Greenwheels deelauto's op brandstof in de wijk vervangen worden door elektrische deelauto's. Voor de bewuste inwoner die voor duurzaam (elektrisch of hybride) rijden kiest, steunen de bewoners het idee van het hebben van een laadpaal in de directe nabijheid van zijn woning.

Verkeersbeleid gemeente Maastricht

Verkeer en nieuwe ontwikkelingen

Veel fysieke en stedenbouwkundige ontwikkelingen hebben invloed op de verkeers- en parkeersituatie in de omgeving. Ook de plannen voor bijvoorbeeld een onderwijscampus, het doortrekken van de Groene Loper of uitbreiding van een supermarkt. Bij nieuwe ontwikkelingen, beoordeelt de gemeente daarom niet alleen het plan zelf maar kijkt zij ook wat dit betekent voor het verkeer en de parkeersituatie in de buurt. Bijvoorbeeld of een straat is berekend op het eventuele extra verkeer die de ontwikkeling met zich meebrengt, of er overlast kan ontstaan voor de bewoners en wat de invloed is op de veiligheid van fietsers en voetgangers.

Bij de beoordeling van een plan door de gemeente worden verschillende belangen tegen elkaar afgewogen: denk aan de leefbaarheid en dynamiek van de buurt, het belang van de functie voor de buurt of de stad als geheel en ook de toekomstvisie op het gebied

In het geval van Lidl vindt de gemeente het bijvoorbeeld belangrijk dat de winkelfunctie behouden blijft. Maar vanwege de ligging in een woonwijk is het niet wenselijk dat de nieuwe winkel na uitbreiding een groter verzorgingsgebied gaat voorzien. Dit kan namelijk leiden tot meer autoverkeer, overlast op de aanrijdroutes en parkeerdruk nabij de supermarkt. De gemeente vindt het daarom belangrijk dat ontwikkelaars in overleg met de bewoners kijken naar mogelijkheden om de verkeers- en parkeertoeename te beperken.

De ontwikkelaar van een plan is in de regel verplicht om op eigen terrein te zorgen voor voldoende parkeerplaatsen. Om te beoordelen of een plan voldoende parkeerplaatsen bevat, hanteert de gemeente parkeernormen. Bijvoorbeeld geldt voor de functie supermarkt een parkeernorm van 2,2 parkeerplaatsen per 100 m² bruto vloeroppervlakte.

Een ontwikkeling kan ook gevolgen hebben voor de dienstregeling van het openbaar vervoer. Is dit het geval, dan wordt dit besproken in het periodiek overleg met de vervoerder (nu Arriva) en de provincie. De dienstregeling is voor 15 jaar (tot en met 2031) vastgelegd in een overeenkomst (concessie) tussen deze partijen. Ook eventuele wensen van bewoners kunnen in dit periodieke overleg worden besproken.

Spoorwegovergang Duitsepoort/Stationsgebied

Om de effecten van het afsluiten van de Duitsepoort te onderzoeken, was het plan om de spoorwegovergang eerst voor een jaar af te sluiten, bij wijze van pilot. Inmiddels is gebleken dat het ministerie nog geen budget heeft gereserveerd om een definitieve afsluiting te realiseren. Mede daarom heeft de gemeenteraad nog geen besluit genomen over het afsluiten van de overweg.

Daarnaast doen zich inmiddels nieuwe ontwikkelingen voor. Zoals de mogelijke komst van een campus en verhuizing van de rechtbank naar de Groene Loper. En het voornemen van DSM om haar hoofdkantoor te vestigen aan de Sint Maartenslaan. Door al deze nieuwe ontwikkelingen, is behoefte

ontstaan om eerst extra onderzoeken en analyses uit te voeren. De mogelijke gevolgen van de afsluiting wordt dus opnieuw in kaart gebracht waarbij nu ook rekening wordt gehouden met de meest recente ontwikkelingen. De resultaten van dit onderzoek worden meegenomen in de opzet van de pilot. Naar verwachting neemt de raad na de zomer van 2022 alsnog een besluit over het afsluiten van de overweg (al dan niet na het uitvoeren van een pilot). Daarbij wordt ook gekeken wat nodig is om negatieve gevolgen te voorkomen dan wel te beperken.

Een belangrijke reden voor de mogelijke afsluiting is het verbeteren van de veiligheid. Dit is een wens van ProRail en staat ook in de Omgevingsvisie van de gemeente. Door de Duitsepoort af te sluiten voor gemotoriseerd verkeer zal de veiligheid van de overgang verbeteren. De maatregel sluit ook aan bij een ander streven in de Omgevingsvisie: het stimuleren van lopen en fietsen en het verminderen van het autogebruik, met name in de binnenstad.

Het afsluiten van de Duitsepoort voor autoverkeer draagt er ook aan bij dat de stationsomgeving minder druk wordt. Auto's en fietsers die in de stationsomgeving rijden, dienen hun snelheid en rijgedrag aan te passen aan de voetganger. Voetgangers krijgen de hoogste prioriteit. Zo kan in de stationsomgeving een dynamisch centrum ontstaan dat aantrekkelijk is om in te recreëren. Dit levert een bijdrage aan het spreiden van drukte en het ontlasten van de binnenstad. Het creëren van deze dynamische centra is ook een doelstelling in de Omgevingsvisie. Andere plekken voor dynamische centra zijn bijvoorbeeld het Sphinxkwartier, Belvédère, Bassin en het Jekerkwartier.

Als de overweg bij de Duitsepoort wordt afgesloten, dan heeft dit invloed op auto – en fietsstromen in het stationsgebied maar ook in Heugemerveld en omgeving. Het gebruik van aanrijdroutes richting supermarkt en de overweg bij de Bloemenweg zal veranderen. In het geval dat de overweg bij de Duitsepoort wordt afgesloten vraagt dit om verder onderzoek en afstemming met bewoners om eventuele negatieve effecten voor de leefbaarheid en verkeersveiligheid zoveel mogelijk te voorkomen en te verhelpen.

Groot onderhoud J.F. Kennedybrug

De J.F. Kennedybrug is toe aan groot onderhoud. Dit feit is voor de gemeente aanleiding om te onderzoeken of de weg ook kan worden aangepast. De wens is om de brug veiliger en aantrekkelijker te maken voor fietsers en de weginrichting zo aan te passen dat auto's langzamer moeten rijden. Dit past in de Omgevingsvisie en het streven om de stad aantrekkelijker te maken voor fietsers.

Momenteel doet de gemeente nog inhoudelijk onderzoek: denk aan verkeersstudies, verkeersprognoses en onderzoek naar de huidige constructie van de brug. Hierna wil de gemeente in gesprek met de bewoners die in de nabijheid van de brug wonen. De bewoners van Heugemerveld worden bij dit communicatie- en participatietraject betrokken. Het streven is om de werkzaamheden rond 2025 uit te voeren.

Maaskruisende bewegingen beperken

De gemeente heeft actief beleid om het aantal Maaskruisende bewegingen te beperken. Onder andere door het realiseren van goede P+R-voorzieningen op strategische plekken, het verbeteren van de mogelijkheden van openbaar vervoer en het stimuleren van lopen en fietsen.

Ook hier geldt dat nieuwe ontwikkelingen worden getoetst op eventuele gevolgen voor de omgeving. Er wordt dus ook gekeken of dit leidt tot extra verkeer door Heugemerveld

Desondanks blijven zowel de Kennedybrug als de Noorderbrug hoofdverkeerswegen voor stedelijk en regionaal verkeer van en naar Maastricht. Er zal daarom altijd sprake zijn van een hogere verkeersdruk dan elders in de stad.

Groene Loper

De Groene Loper is een langgerekte bomenlaan die over een afstand van circa 5 kilometer door de stad loopt. Het is een plek waar mensen bij elkaar komen om te wonen, te werken en te recreëren. Op de Groene Loper staat het langzaam verkeer centraal en de gebruikers hebben voorrang op het verkeer dat de Groene Loper wil kruisen. De middenzone is een voetgangersgebied waar fietsen is toegestaan. Speed-pedelecs, brom- en snorfietsen moeten gebruik maken van de autorijstrook. Scootmobielen, (snelle) fietsers en e-bikes mogen kiezen waar ze rijden, maar moeten wel hun snelheid aanpassen. De Groene Loper is een ontsluitingsweg voor auto's die in de directe buurt moeten zijn (bestemmingsverkeer). Wie in Maastricht Noord (bij Geusselt) of Zuid (bij Europaplein) wil zijn, kan beter en sneller de tunnel nemen. De weg is daarmee minder aantrekkelijk voor doorgaand vrachtverkeer.

Om de veiligheid en rust van de Groene Loper te bevorderen, onderzoekt de gemeente of de toegestane snelheid op de weg kan worden teruggebracht tot 30 km per uur en zo ja, waar.

Het doortrekken van de Groene Loper is afhankelijk van het vinden van voldoende financiering. Thans is hiervoor geen budget gereserveerd bij de gemeente.

Veiligheid fietsers en plannen voor een onderwijscampus

Het is belangrijk dat veel gebruikte fietsroutes zo min mogelijk kruisen met ontsluitingswegen en rijroutes van vrachtverkeer. Bij de inrichting van de wegenstructuur wordt hier nauwlettend naar gekeken. Zeker bij plannen voor onderwijshuisvesting geldt dat fietsroutes verkeersveilig moeten zijn. Bij de uitwerking van de scholencampus wordt dit nog verder onderzocht.

De campus moet voorzien in voldoende parkeergelegenheid waardoor de parkeerdruk in Heugemerveld en de rest van de omgeving niet hoger wordt. De komst van een campus kan (mede) aanleiding zijn om het parkeerbeleid in Heugemerveld aan te passen. Bijvoorbeeld door de aanleg van parkeerplaatsen voor specifieke doelgroepen (bewoners) en deze doelgroepen de mogelijkheid te bieden om een parkeervergunning aan te vragen. Mensen met een ander parkeermotief, bijvoorbeeld leraren, studenten/scholieren, etc. moeten dan betalen voor een parkeerrecht of kunnen er simpelweg niet parkeren. In de praktijk leidt dit tot ander parkeergedrag: men gaat elders parkeren of kiest een andere reismethode.

In het geval van de campus wordt nagedacht over parkeren op afstand, op gecentraliseerde locaties, nabij grotere infrastructuur. Leraren en studenten kunnen dan vervolgens lopend, met de fiets of met het openbaar vervoer naar de Campus te komen.

Duurzaam mobiliteitsbeleid

Het laden van elektrische auto's kan plaats vinden op eigen terrein of in de openbare ruimte. Een laadpunt op eigen terrein heeft de voorkeur. Dit voorkomt dat extra beslag wordt gelegd op de openbare ruimte die toch al schaars is. En dat de druk op openbare parkeerplaatsen (nog) groter wordt, omdat bezitters van elektrische of hybride auto's daar gaan parkeren in plaats van op eigen

terrein. Vaak is laden op eigen terrein ook goedkoper. De gemeente helpt bewoners en bedrijven op weg om zelf laadpalen te plaatsen. Voor het plaatsen van een eigen laadpunt heeft de gemeente Maastricht geen subsidiemogelijkheid.

Hoewel thuis laden voordelen heeft, is dat niet overal mogelijk. De gemeente wil daarom zorgen voor voldoende laadinfrastructuur in de openbare ruimte. Ook omdat we het gebruik van schoon, slim en duurzaam vervoer belangrijk vinden voor de leefbaarheid van Maastricht en de gezondheid van inwoners. De aanbesteding van de openbare laadpalen is vergund aan Vattenfall. Zij hebben in Maastricht inmiddels al 93 openbare laadpalen geplaatst en voor de komende twee jaar staan er nog een groot aantal laadpalen op de planning. Eigenaren van een elektrische of hybride auto zonder parkeerplaats op eigen terrein kunnen een openbare laadpaal aanvragen via de gemeente. Vattenfall regelt de plaatsing van de oplaadpaal. De gemeente heeft geen zeggenschap over een eventueel besluit van Greenwheels om deelauto's op brandstof te vervangen door elektrisch aangedreven deelauto's.

Gezamenlijke Toekomstambitie Mobiliteit en Verkeer:

In 2040 heeft Heugemerveld aantrekkelijke en veilige loop- en fietsverbindingen en is sprake van bewust en verantwoord autogebruik. Autogebruikers houden rekening met langzaam verkeer en passen hun snelheid en rijgedrag hierop aan. Er is geen sluijverkeer.

In Heugemerveld wordt meer gefietst en het gebruik van duurzame auto's is gestegen. De doorgaande fietsroutes voor schoolgaande jeugd door of langs Heugemerveld zijn veilig. Vrachtwagens rijden zo min mogelijk door de wijk. Overlast door bevoorradingsvrachtwagens is minimaal.

5.3 Milieu

In deze paragraaf over milieu worden achtereenvolgens de thema's: luchtkwaliteit, geluidsoverlast en klimaatopwarming waaronder hittestress behandeld.

Luchtkwaliteit

Analyse

Een deel van de Maastrichtse gezondheidseffecten door luchtverontreiniging is afkomstig van buitenlandse emissies (uitstoot). Maar Maastricht is ook medeveroorzaker van luchtverontreiniging in andere gebieden. Om de luchtkwaliteit structureel te verbeteren en gezondheidswinst te behalen zijn maatregelen nodig die op landelijke en/of regionale schaal worden ingezet.

In Maastricht wordt de luchtkwaliteit continu gemeten via gemeentelijke meetpunten. Daarnaast zijn er meetpunten bij particulieren: de afgelopen drie jaar voor het meten van stikstof en sinds dit jaar ook voor fijnstof. Ook langs de Alfons Ariënstraat wordt gemeten. Op www.luchtmeetnet-maastricht.nl en www.ohnics.online/kaart/ is te zien op welke plekken de metingen plaats vinden.

Fijnstof metingen

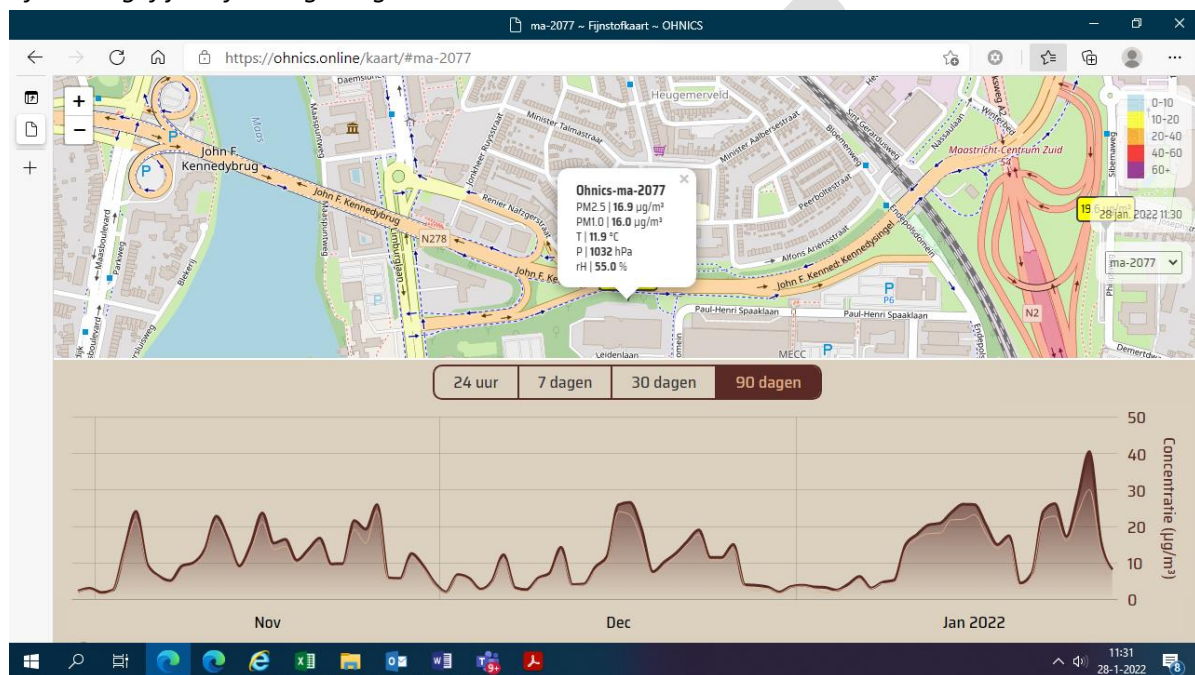
De gemeente heeft aangeboden om verschillende meetpunten in Heugemerveld op te hangen. Eén bewoner is op dit aanbod ingegaan. In Heugemerveld is daarom maar 1 meetpunt voor fijnstof aanwezig. Op dit moment zijn er geen fijnstofsensoren meer beschikbaar. De metingen van fijnstof zijn pas in 2021 gestart. De huidige gegevens zijn daardoor nog niet gekalibreerd en gevalideerd met

de RIVM-metstations. Het zijn ruwe data die rechtstreeks afkomstig zijn van de sensor en uit het laboratorium. Ze zijn nog niet geïnterpreteerd.

Analyse door de RUD

Op verzoek van de bewoners maakt de Regionale Uitvoeringsdienst (RUD) een analyse van de luchtkwaliteit in Heugemerveld door de jaren heen, tot en met het jaar 2021. De bevindingen zullen worden gedeeld met de bewoners. Bij deze analyse vindt ook een kalibratie plaats van de gegevens uit 2021.

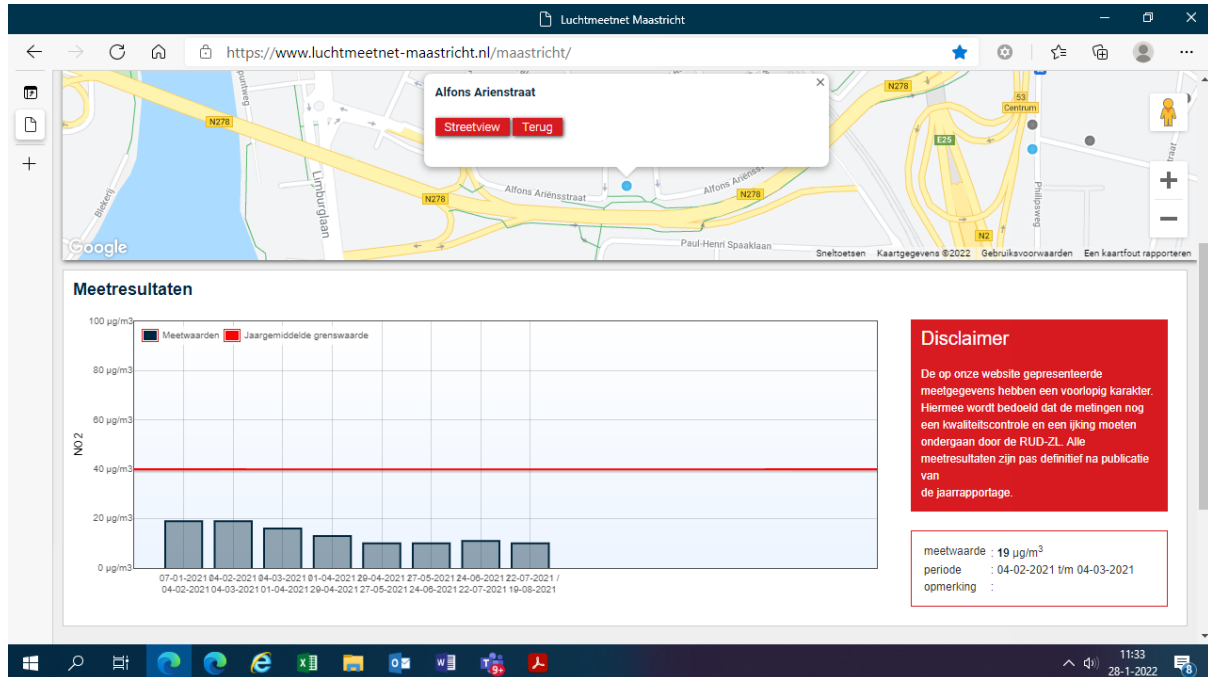
Afbeelding: fijnstofmeting Heugemerveld

Stikstofdioxide metingen

Het meetpunt voor stikstof is al een aantal jaren in Heugemerveld aanwezig. Er zijn gekalibreerde en gevalideerde jaargemiddelden beschikbaar (zie tabblad publicaties op de website www.luchtmeetnet-maastricht.nl). De metingen worden uitgevoerd door de Regionale Uitvoeringsdienst (RUD) en gekalibreerd en gevalideerd met meetinstrumenten die voldoen aan de criteria van het RIVM.

Afbeelding: stikstofdioxidemeting Heugemerveld

Inbreng bewoners

Metingen

Uit de luchtmetingen blijkt dat de Europese normwaarden in Heugemerveld worden behaald. Toch maken bewoners zich zorgen over de uitstoot van NO_x (stikstofdioxide) en fijnstof door het verkeer. Ze willen graag weten hoe ruim de normen gehaald worden zodat niet in de korte toekomst deze grenzen alsnog overschreden gaan worden.

Milieuzone

Verder willen de bewoners graag weten wat de gevolgen zijn van een eventuele milieuzone aan het begin van de Kennedybrug voor Heugemerveld. Voorkomen moet worden dat al het niet toegestane verkeer een alternatieve route gaat zoeken via Heugemerveld.

Beleid luchtkwaliteit

In de Omgevingsvisie 2040 staat dat Maastricht werkt aan *“een toekomstbestendige leefomgeving die gezond en leefbaar is en waar mensen worden beschermd tegen schadelijke ontwikkelingen en effecten in de fysieke leefomgeving”*. Een van de aspecten om dit te bereiken is het verbeteren van de luchtkwaliteit. Schone lucht draagt immers bij aan een prettig woon- en leefklimaat.

De gemeente is sinds juni 2021 aangesloten bij het Schone Lucht Akkoord en werkt daarin samen met het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, provincies en andere gemeenten om de luchtkwaliteit verder te verbeteren. Een voorbeeld van een regionale aanpak van luchtverontreiniging is het programma Zuid-Limburg Bereikbaar dat werkt aan bereikbaarheid en duurzame mobiliteit in de regio. Maar ook op lokaal niveau neemt Maastricht maatregelen. Eind 2019 is het spoorboekje ‘Verbeteren Luchtkwaliteit en Bereikbaarheid Maastricht’ opgesteld. Hierin zijn alle maatregelen genoemd die de gemeente de komende jaren wil nemen. Denk hierbij aan het

stimuleren van lopen en fietsen, het verminderen van de overlast door vrachtverkeer, het verduurzamen van de mobiliteit en het creëren van meer bewustwording rond luchtkwaliteit.

Metingen

In het verleden zijn al veel maatregelen getroffen om de luchtkwaliteit te verbeteren. Dit blijkt ook uit de metingen van de afgelopen jaren: deze laten een jaarlijkse daling zien van luchtverontreinigende stoffen. Vooral na 2016 (de openstelling van de A2 tunnel) is een grote verbetering van de luchtkwaliteit in de hele stad te zien. Indien een nieuwe stijging in de luchtverontreiniging optreedt, dan zullen tegenmaatregelen bekeken en indien nodig ook getroffen worden. Op dit moment worden de Europese normwaarden ruimschoots gehaald. Overschrijding van deze normwaarden ligt dan ook niet in de verwachting.

Milieuzone

Het invoeren van een milieuzone gaat vooralsnog niet door. Onder andere vanwege de beperkte mogelijkheden tot handhaving onder buitenlandse voertuigen. Wel is er sprake van het instellen van een zero emissiezone in de binnenstad van Maastricht. Dit houdt in dat alle nieuwe vracht- en bestelauto's op termijn binnen een bepaald gebied emissievrij moeten rijden. Zij mogen dan geen schadelijke uitstoot meer produceren. Bij het bepalen van de ZE-zone is gekeken naar de effecten op het omliggende wegennet. Deze lijken positief te zijn. Om de luchtkwaliteit op het omliggende wegennet te bewaken wordt er momenteel een aanpassing van het luchtmeetnet voorbereid waarmee de luchtkwaliteit binnen en rond de zone wordt gemonitord.

Geluidsoverlast

Analyse

De geluidbelastingen voor wegverkeer voor de huidige (2019) en toekomstige (2030) situatie zijn te vinden op de site <https://icinity.dat.nl/icinity/#kaart>. In juni 2022 komen nieuwe gegevens beschikbaar: deze zullen eveneens via de site zijn in te zien.

Afbeelding: geluidcontouren voor het wegverkeer in Heugemerveld

Inbreng bewoners

Rond de J.F. Kennedysingel ervaren bewoners geluidsoverlast door het verkeer. Dit geldt vooral voor de bewoners aan de Alfons Ariënsstraat. Aan deze straat liggen 6 woningen waarvoor een subsidie kan worden aangevraagd bij het Rijk voor het nemen van geluidmaatregelen. Maar deze woningen zijn in het verleden al goed geluidsisoleerd door de woningstichting.

Beleid geluidsoverlast

Geluidsscherm

De gemeente onderzoekt of het realiseren van een geluidsscherm bij de Alfons Ariënsstraat haalbaar is. Hiervoor is een verkeersmodel met de meest actuele verkeersgegevens noodzakelijk. Het model is waarschijnlijk in juni 2022 beschikbaar en kan dan worden gebruikt voor het uitvoeren van akoestische onderzoeken.

De gemeente kijkt ook naar de mogelijkheid om een visuele afscherming van de John F. Kennedysingel te maken door het aanbrengen van beplanting. Begroeiing draagt niet bij aan de verlaging van de geluidbelasting, maar geluid wordt wel als minder hinderlijk ervaren als dit door begroeiing wordt afgeschermd. De bewoners van Heugemerveld hebben dit aandachtspunt aangegeven in het kader van het actieplan geluid.

Klimaatopwarming

Analyse

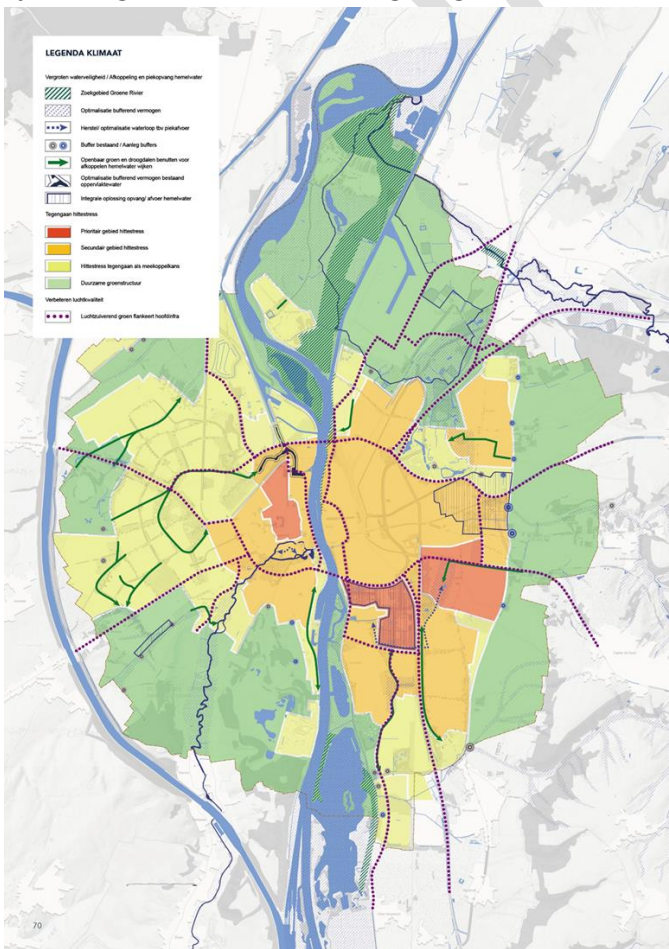
In Heugemerveld is veel bebouwing. Bekend is dat stenen warmte vasthouden. In de zomer zorgt dit ervoor dat de temperaturen hoog kunnen oplopen en de nachten nauwelijks afkoelen vanwege de stralingswarmte. Als mensen en dieren hun warmte niet kwijt kunnen dan kan dit uiteindelijk leiden tot lichamelijke klachten. Dit wordt ook hittestress genoemd. Op de klimaatkaart van Heugemerveld heeft vooral het Kardinaal van Rossumplein een groene kleur. Dat wil zeggen dat deze plek koeler is dan de directe omgeving. Dit komt door de aanwezige bomen en andere beplanting. De witte gebieden worden gezien als neutraal, terwijl de oranje gekleurde gebieden in de zomer te maken hebben met opwarming. In de roodgekleurde gebieden is sprake van ernstige opwarming. Heugemerveld kleurt hoofdzakelijk oranje, net als veel andere stedelijke gebieden in Maastricht. In een ideale situatie zijn er veel donkergroene vlekken in een wijk die voor de noodzakelijke verkoeling zorgen.

Afbeelding: klimaatkaart Heugemerveld

Bron: <https://maastricht.klimaatatlas.net/>

Afbeelding: Klimaatkaart uit Omgevingsvisie 2040

Inbreng bewoners

Bewoners willen dat de hittestress in de wijk afneemt en dat het hiertoe benodigde groen wordt aangeplant en versterking zoveel mogelijk wordt tegengegaan. De bewoners zijn van mening dat toekomstige initiatieven voor woningbouw, herbestemming van bestaande gebouwen of uitbreiding van detailhandel het hittestress niveau zeker niet mogen verhogen maar beter nog doen afnemen.

Beleid Klimaatopwarming

Maastricht wil over 20 jaar een klimaatbestendige stad zijn met meer groen. Een omgeving met water, planten en vooral bomen helpt de stad te verkoelen in hete zomers en water op te nemen bij hevige hoosbuien. De bomen en planten zorgen voor meer zuurstof en minder koolstofdioxide (CO₂). Meer groen nodigt ook uit tot wandelen, fietsen, spelen en sporten. En het schept ruimte voor andere planten- en diersoorten in de stad. Door de stad te vergroenen wordt Maastricht niet alleen klimaatbestendig maar ook nog aangenamer om in te wonen, te werken en te recreëren.

Het toevoegen van extra bouwmassa veroorzaakt meer opwarming. Dit geldt voor alle bouwactiviteiten, dus ook voor het verharden van een achtertuin of het bouwen van een carport. Daarom kan niet worden geëist dat nieuwe bouwinitiatieven bijdragen aan de *afname* van hittestress. Extra opwarming kan worden beperkt door aandacht te schenken aan natuur-inclusief bouwen, bijvoorbeeld door het toepassen van een sedum-dak of open bestrating in plaats van asfalt. Natuur-inclusief bouwen is wettelijk niet verplicht maar de gemeente kan een initiatiefnemer wel adviseren om natuur-inclusieve maatregelen toe te passen. Bij de beoordeling van nieuwe plannen toetst de gemeente verder of het plan voldoet aan het geldende milieubeleid en landelijke wetgeving zoals de Wet Natuurbescherming.

Ten aanzien van Heugemerveld zoekt de gemeente naar mogelijkheden om de verblijfskwaliteit van de vijf pleinen te verbeteren door meer schaduw en ruimte voor biodiversiteit te creëren. Ook wil de gemeente meer bomen aanplanten op geschikte locaties in de buurt, bij voorkeur langs de verbindingroutes tussen de pleinen. Vooral grote bomen dragen bij aan verkoeling. Maar veel bewoners willen liever geen grote bomen voor hun woning of bij parkeerplaatsen.

Een andere interessante ontwikkeling is het experiment van de provincie rond tijdelijke, trage routes. Dit zijn plekken in de stad die op gezette tijden, bijvoorbeeld tijdens de schoolvakanties, worden afgesloten voor verkeer waardoor hier kinderen kunnen spelen. Zo ontstaan tijdelijke speelstraten.

Ook bewoners kunnen zorgen voor meer groen. Bijvoorbeeld door de tuin niet te bestraten en gevelbeplanting aan te brengen langs hun woning. Buurtinitiatieven die leiden tot meer groen in de wijk worden zorgvuldig bekeken en zo mogelijk ondersteund. Meer informatie is te verkrijgen via mijngroen@maastricht.nl of info@cnme.nl.

Gezamenlijke Toekomstambitie Milieu:

In 2040 zijn de bewoners van Heugemerveld klimaatbewust en zijn er veel mooie voorbeelden van vergroening gerealiseerd. Zowel door de overheid als door de bewoners. De luchtkwaliteit in Heugemerveld blijft binnen de Europese normwaarden en het verkeersgeluid is niet toegenomen ten opzichte van 2022. Daarnaast zouden de bewoners graag zien dat de luchtkwaliteit in 2040 zodanig is

verbeterd dat in Heugemerveld ook de WHO-advieswaarden worden behaald. De hittestress in de wijk is afgenomen t.o.v. 2020.

Binnen Heugemerveld zijn slimme vormen van vergroening (behoud en uitbreiding) toegepast om hittestress tegen te gaan. Bijvoorbeeld met gevelgroen en de aanplant van bomen. Er is terughoudendheid bij de verdere verstedelijking van particuliere (binnen) terreinen en (her)ontwikkelingslocaties aangezien Heugemerveld een verstedelijkte wijk betreft. Tevens wordt gebruik van zonne-energie en andere vormen van duurzame energie gestimuleerd.

5.4 Economie

Analyse

In Heugemerveld zijn een aantal winkels en ondernemingen gevestigd. Er is een supermarkt, een gemakswinkel (Prima), een paar kappers en beautysalons en een kringloopwinkel. Ook is er een café en zijn er twee snackbars/maaltijdbezorgers. Daarnaast zitten in Heugemerveld een aantal kleine en grotere ondernemers: onder andere een klussenbedrijf, fysiotherapeut en een pedicure.

Winkels en bedrijven zorgen voor levendigheid: voorzieningen als een supermarkt en gemakswinkel zijn dan ook van groot belang voor de leefbaarheid van een buurt. Door hun aantrekkende werking vergroten grotere winkels bovendien de overlevingskansen van de kleinere. De gemeente wil de supermarkt en andere, bestaande ondernemingen daarom graag voor de buurt behouden. Dit is bij het vaststellen van de Omgevingsvisie uitgesproken.

Inbreng bewoners

Veel bewoners zijn blij met de huidige supermarkt maar willen niet dat de uitbreiding van de supermarkt ten koste gaat van de zo gewenste, nieuwe centrale ontmoetingsplek voor de buurt. Ook vragen ze de gemeente om de mogelijke consequenties voor het verkeer, het groen en andere thema's zorgvuldig te onderzoeken. Bovendien zouden de bewoners meer diversiteit in het kleinschalig winkelaanbod in de wijk willen hebben. Daarnaast is het fijn als ook ondernemers actief betrokken zijn bij de buurt en initiatieven ter bevordering van de saamhorigheid in de buurt (financieel) ondersteunen.

Beleid Economie gemeente

In de Omgevingsvisie staat het Kardinaal van Rossumplein omschreven als ontmoetingsplek zonder de nadere aanduiding 'detailhandel'. Een uitbreiding van de detailhandelsfunctie, bijvoorbeeld een grotere supermarkt of een nieuwe bakker, is dus niet op voorhand toegestaan. In deze gevallen zal altijd zorgvuldig bekeken worden wat het plan in kwestie bijdraagt aan de buurt.

Uitbreiding van andere publiek aantrekkende functies, bijvoorbeeld een fietsenmaker, naaiatelier of koffietentje zijn denkbaar mits deze bij de ontmoetingsplek passen en de ontmoetingsfunctie van het Kardinaal van Rossumplein versterken.

Gezamenlijke Toekomstambitie Economie:

In 2040 is in Heugemerveld een goede balans tussen wonen en bedrijvigheid. Er zijn levendige plekken met een diversiteit aan ondernemingen en er zijn rustige woonstraten met mogelijke beroepen aan huis.

5.5 Veiligheid, Leefbaarheid en Ontmoeting

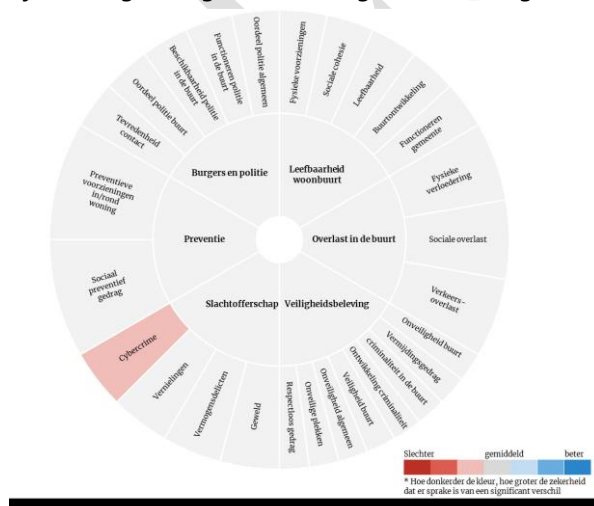
Analyse

Veiligheid en veiligheidsbeleving zijn in de stedelijke gebieden vaak een actueel onderwerp. Drugrunners, straatraces en 'lachgasfeestjes' zijn voorbeelden van overlast die ook in Heugemerveld voorkomen. Leefbaarheid wordt bepaald door de veiligheid en ook door de ontmoetingsplekken in een buurt.

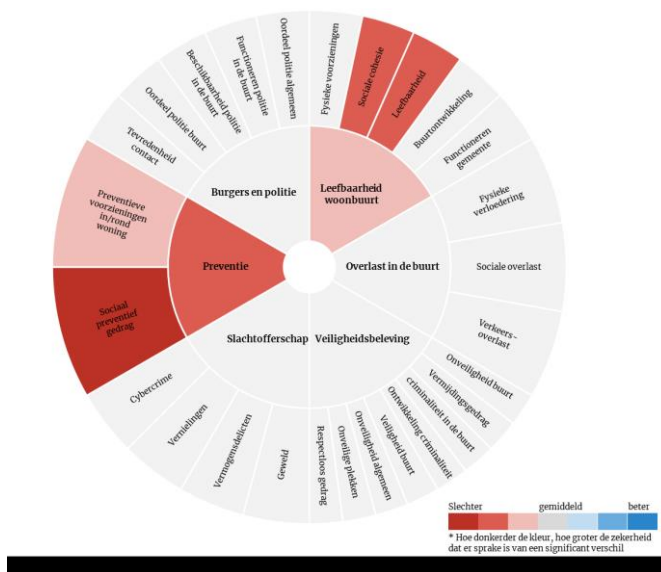
In 2017 namen in totaal 164 inwoners van Heugemerveld deel aan de veiligheidsmonitor. Dat is een respons van 34%. De veiligheidsmonitor 2019 is ingevuld door 161 inwoners van Heugemerveld. De respons is niet voldoende om de gebruikelijke betrouwbaarheid van 95% te halen. Dat wil niet zeggen dat de gegevens niet gebruikt mogen worden maar wel dat we voorzichtig moeten zijn met de interpretatie van de resultaten.

Uit de resultaten maken we voorzichtig op dat er tussen 2015 en 2017 in Heugemerveld een verbetering lijkt plaats te vinden in de veiligheidsbeleving door bewoners. Het aantal slachtoffers van traditionele vormen van criminaliteit lijkt dan te dalen. Tussen 2017 en 2019 worden deze verbeteringen vastgehouden en bleven de cijfers rond leefbaarheid en veiligheid vrijwel stabiel. Daarentegen lijkt Heugemerveld een van de vijf buurten waar inwoners meer dan gemiddeld slachtoffer worden van cybercrime, in het bijzonder hacken en cyberpesten. Op dit moment wordt de periode 2019-2021 onderzocht. De resultaten hiervan worden in april/mei 2022 verwacht. De sociale cohesie in Heugemerveld lijkt in 2019 minder sterk dan gemiddeld in Maastricht. En ook het algemene rapportcijfer voor leefbaarheid (7,1) blijft achter bij het gemiddelde gemeentelijke rapportcijfer (7,4). Verder worden in Heugemerveld minder preventieve maatregelen genomen, zowel gedragsmatig als fysieke maatregelen in en rond de woning. Dit was ook in 2015 en 2017 al het geval.

Afbeelding: Veiligheid en veiligheidsbeleving in Heugemerveld in vergelijking met Maastricht (2019)

Afbeelding: Leefbaarheid en preventiegedrag in Heugemerveld in vergelijking met heel Maastricht (2019)

Het Kardinaal van Rossumplein: centrale ontmoetingsplek van Heugemerveld

Aan het Kardinaal van Rossumplein liggen een aantal voorzieningen en publiektrekkende functies die passen binnen een ontmoetingsplek. Denk aan de Montessori BS de Poort, een peuteropvang, een dependance van Stichting Trajekt, Villa Aon d'n Diek en D'n Aokerdrej. Ook liggen aan het plein enkele ondernemingen zoals een supermarkt, snackbar, café en kapper. Toch wordt het Kardinaal van Rossumplein niet door iedereen ervaren als een geschikte ontmoetingsplek. De kerk heeft in 2017 zijn deuren gesloten en is sindsdien niet meer in gebruik. Op het plein staat maar één zitbankje. Maar het belangrijkste is misschien wel dat een aantal gebruikers van de ontmoetingsruimte zich niet thuis voelt in La Bellettsa.

Multifunctioneel centrum La Bellettsa

De beperkingen in het gebruik en de huurmogelijkheden van La Bellettsa, de hoge huurprijs en het gebrek aan huiselijkheid leveren in de praktijk steeds discussie op. Niettemin kent La Bellettsa een flink aantal gebruikers zoals de carnavalsvereniging, Stichting Trajekt en een aantal buurtverenigingen. Ook is er een jongerenontmoetingsruimte, een activiteitenzaal, een gymzaal en een huiskamer.

De toegankelijkheid van La Bellettsa kon onlangs gelukkig worden verbeterd. Vooral dankzij het initiatief van de bewoners zelf. Zij organiseerden een crowdfunding-actie om het benodigde geld bij elkaar te krijgen voor het aanpassen van de entree. Of La Bellettsa kan worden meegenomen in de herontwikkeling van het Kardinaal van Rossumplein hangt met name af van het wel of niet verhuizen van de basisschool naar een andere locatie.

Montessori BS de Poort

De toekomst van MBS De Poort in La Bellettsa is onzeker. Definitieve besluiten zijn er nog niet genomen, maar het is mogelijk dat de school over enkele jaren uit Heugemerveld vertrekt. Ook de kinderopvang zal dan de locatie verlaten. In dat geval ontstaat opnieuw een belangrijke ontwikkeling

op het Kardinaal van Rossumplein, maar de komende jaren zal de Poort in ieder geval in La Bellettsa blijven.

Woningcorporatie Servatius is economisch eigenaar van het gebouw La Bellettsa. De gemeente is juridisch eigenaar en eigenaar van de grond. Servatius en gemeente hebben afspraken gemaakt over het beheer en gebruik van het gebouw. Deze zijn vastgelegd in een erfpachtovereenkomst die loopt tot 14 juli 2045. Servatius kan La Bellettsa niet verhuren, verkopen of in ondererfpacht uitgeven zonder toestemming van de gemeente. Beide partijen hebben geïnvesteerd in de bouwkosten van La Bellettsa. Bij een tussentijdse opzegging van de overeenkomst bestaat geen recht op vergoeding van de gemaakte kosten. En als de gemeente de locatie wil verkopen, dan ontvangt Servatius een deel van de verkoopopbrengst. Ook over een eventuele herbestemming van La Bellettsa moeten Servatius en de gemeente samen afspraken maken over hoe zij dit willen regelen.

Inbreng bewoners

De behoefte aan een goede ontmoetingsplek op het Kardinaal van Rossumplein wordt uitgebreid toegelicht in hoofdstuk 4 van de gebiedsvisie.

Daarnaast vinden de bewoners het belangrijk dat zwerfvuil ten gevolge van de uitbating van een winkel of bedrijf actief wordt tegengegaan door de ondernemer. De gemeente zou het opruimen van zwerfvuil op regelmatige basis moeten monitoren en eventueel dient het gemeentelijk onderhoud te worden geïntensiveerd ten behoeve van de leefbaarheid. Winkelinventaris dient na sluitingstijd binnen te worden opgeborgen. De bewoners erkennen dat er ook voor henzelf een rol is weggelegd bij het schoonhouden van hun buurt.

Beleid rond Veiligheid, Leefbaarheid en Ontmoeten

Afval en onderhoud

Binnen de gemeente Maastricht zet het organisatieonderdeel Stadsbeheer zich elke dag in voor het schoon, leefbaar en groen houden van de openbare ruimte in Maastricht. Zij doet dit op basis van beheerplannen, leidraden en beheerplannen die door Stadsbeheer zelf worden opgesteld.

In deze documenten staat onder andere hoe vaak het onderhoud en beheer van de openbare ruimte moet worden uitgevoerd en aan welk kwaliteitsniveau dit moet voldoen. De gemeenteraad stelt de beheerplannen jaarlijks vast. Ze kent daarbij ook budgetten toe voor het uitvoeren van de verschillende werkzaamheden, zoals de reiniging en het onderhoud van verhardingen, riolering en groen. Deze budgetten worden betaald uit de gemeentelijke belastingen. Alle huishoudens in Maastricht betalen hier dus aan mee.

Een intensivering van het onderhoud moet worden opgenomen in de beheersplannen en goedgekeurd door de gemeenteraad. Hiervoor dient dan ook (extra) geld vrij te worden gemaakt.

Ontmoeten

In de Omgevingsvisie staat over ontmoeten het volgende: *“Beleving en ontmoeting is een van de hoofdthema’s in de Omgevingsvisie. Meer ontmoeting tussen mensen leidt volgens de Omgevingsvisie tot meer transacties en kennisdeling en is daarmee versterkend voor de economie. Daarnaast draagt ontmoeting bij aan het verminderen van eenzaamheid, isolement en kloofvorming tussen bevolkingsgroepen. Sociale contacten in de buurt zijn het fundament van een samenleving en dragen bij aan meer sociale cohesie, een hogere veiligheidsbeleving en het welzijn van mensen.”*

De Omgevingsvisie gaat nadrukkelijk in op het creëren van ontmoetingsplekken in buurten. Ontmoetingsplekken worden daarbij door de gemeente gedefinieerd als plekken waar mensen elkaar op een eenvoudige manier ontmoeten en die het sociaal en/of economisch kloppend hart van de buurt is. Op deze plek komen publieksfuncties samen. Voorbeelden van dit soort functies zijn op publieksgerichte bedrijvigheid, woon/zorgfuncties, basisscholen, horeca, cultuurfuncties en maatschappelijke buurtfuncties.

In de Omgevingsvisie staat hierover: *“Richting 2040 willen we een diversiteit aan ontmoetingsplekken in stand houden en verder versterken. Het streven is voor alle bewoners een ontmoetingsplek met dagelijkse voorzieningen op loop- of fietsafstand te hebben. In 2040 is de toegankelijkheid van deze plekken verbeterd voor kwetsbare doelgroepen als kinderen, ouderen en mensen met een fysieke beperking. De plekken zijn te bereiken met de fiets en auto en te voet. Bij de inrichting wordt geprobeerd om ze zo aantrekkelijk mogelijk te maken voor mensen om hier te verblijven en er lopend of fietsend te komen.”*

Kardinaal van Rossumplein als ontmoetingsplek

Ook het Kardinaal van Rossumplein staat in de Omgevingsvisie aangeduid als ontmoetingsplek. Deze plek heeft nu al bijzondere kwaliteiten die minimaal behouden moeten blijven en die, waar mogelijk, versterkt moeten worden. Bij de herinrichting van dit plein dient er speciale aandacht uit te gaan naar de inrichting ervan zodat het plein ook in de toekomst kan fungeren als een aantrekkelijke ontmoetingsplek in het hart van Heugemerveld.

Gezamenlijke Toekomstambitie Veiligheid, Leefbaarheid en Ontmoeting:

In 2040 is de leefbaarheid en veiligheid in Heugemerveld verder verbeterd. Kleine criminaliteit en drugsoverlast is teruggedrongen. Gevoelens van onveiligheid zijn afgenomen: Ouderen en jongeren durven ook 's avonds en in het donker veilig over straat. Bewoners zijn zich beter bewust van de risico's op cybercrime en nemen meer preventiemaatregelen om onveilige situaties te voorkomen.

In 2040 is Heugemerveld een leefbare, veilige, schone en inclusieve wijk. Belangrijke voorzieningen zijn goed bereikbaar, ook voor ouderen. Het Kardinaal van Rossumplein is het kloppende hart van de buurt met een volwaardige centrale ontmoetingsplek voor bewoners en gebruikers en een levendigheid die past bij Heugemerveld.

Bijlage 1: Nota van aanbevelingen van bewoners voor het Kardinaal van Rossumplein

In deze nota van aanbevelingen staan de wensen en belangen van bewoners van Heugemerveld voor het Kardinaal van Rossumplein. Deze zijn tot stand gekomen in een aantal bijeenkomsten waarin de buurt, in verschillende samenstellingen, met elkaar in gesprek is gegaan over hoe zij het Kardinaal van Rossumplein graag zien en hoe daar de functie ontmoeten het beste in past.

Wij verwijzen naar de Gebiedsvisie Heugemerveld voor een overzicht van het beleid, wet- en regelgeving waaraan de gemeente plannen in Heugemerveld toetst, zo ook de plannen van eventuele toekomstige vastgoedontwikkelaars.

Herontwikkeling Don Bosco kerk/ Kardinaal van Rossumplein

Metropool Vastgoedontwikkeling is de projectontwikkelingsorganisatie van Lidl en heeft ter kennisgeving aan de buurt meegegeven dat een uitbreiding van Lidl (huidige supermarkt in Heugemerveld) nodig is om de supermarkt in de toekomst te behouden. In deze gedachte heeft Metropool de grond aangekocht waarop de Don Boscokerk staat en is daarmee eigenaar van de kerk geworden.

Op moment van dit schrijven speelt de herontwikkeling van de voormalige Don Boscokerk op het Kardinaal van Rossumplein. Het gaat daarbij om de verplaatsing en uitbreiding van de huidige supermarkt aan de Baron van Hövellstraat naar (het terrein van) de Don Bosco kerk, die tegenover het pand ligt. Daarnaast heeft Metropool Vastgoedontwikkeling ook de wens om het Kardinaal van Rossumplein opnieuw in te richten en haar functie als ontmoetingsplek te verbeteren. Het Kardinaal van Rossumplein staat immers in de Omgevingsvisie en de gebiedsvisie Heugemerveld als ontmoetingsplek aangemerkt.

Als we het over het Kardinaal van Rossumplein hebben dan hebben we het niet alleen over het Don Boscokerk terrein maar ook over La Belletsa en de winkels rondom het plein.

De bewoners zijn blij dat vastgoedontwikkelaar Metropool hen actief wil betrekken bij haar plannen voor het verder ontwikkelen van de centrale ontmoetingsplek. Bewoners hechten aan open en eerlijke communicatie over mogelijkheden én onmogelijkheden. Ze zien graag een accurate verslaglegging van de besprekingen met Metropool en zien graag de verslagen voordat deze worden vastgesteld.

Plan, Procedure en Rol gemeente

Op dit moment heeft Metropool nog geen plan ingediend bij de gemeente maar loopt er een zogenaamd haalbaarheidsonderzoek. In deze fase onderzoekt Metropool de mogelijkheden voor de herontwikkeling van de Don Boscokerk en het Kardinaal van Rossumplein. Nadat Metropool haar plan volledig heeft uitgewerkt vraagt zij hiervoor een vergunning aan bij de gemeente. Als het plan ontvankelijk is (dat wil zeggen dat het compleet is met alle bijlagen, berekeningen en andere gegevens) moet de gemeente het plan beoordelen. Ook bij andere plannen over andere onderwerpen en op andere locaties werkt dit zo.

De gemeente is wettelijk verplicht om de bij haar ingediende, ontvankelijke plannen te toetsen aan de geldende wet- en regelgeving die op dit plan van toepassing is. Denk bijvoorbeeld aan de Wet

Algemene bepalingen Omgevingsrecht, Wet Natuurbescherming, het Bouwbesluit, gemeentelijke wetgeving zoals de reclamewet en heel veel andere wet- en regelgeving.

Daarnaast toetst de gemeente of het plan past binnen het beleid van de gemeente Maastricht. Denk aan bijvoorbeeld het woonbeleid (woonprogrammering), het mobiliteitsbeleid (bijvoorbeeld de nota parkeernormen) of het economiebeleid (detailhandelsvisie, visie op bedrijventerreinen, etc.). Het gemeentelijk beleid dat van toepassing is op het Kardinaal van Rossumplein staat omschreven in de gebiedsvisie Heugemerveld.

Rol bewoners

Metropool heeft aangegeven dat zij graag de mening van de bewoners wil meenemen in deze fase. Op basis van de gebiedsvisie, onderlinge overleggen en buurtbijeenkomsten hebben de bewoners daarom een aantal aanbevelingen geformuleerd. Aan deze aanbevelingen liggen een tweetal uitgangspunten ten grondslag:

Algemene uitgangspunten bewoners over Kardinaal van Rossumplein

1) Wat vinden de bewoners in Heugemerveld van een eventuele supermarkt op het Don Boscokerk terrein?

De bewoners van Heugemerveld zijn positief over het feit dat er een supermarkt in de wijk is. In de huidige situatie zijn er echter zorgen over de toenemende verkeersoverlast omdat ook bezoekers uit andere wijken de supermarkt bezoeken. Dit betekent meer gemotoriseerd verkeer op het Kardinaal van Rossumplein. De plannen van Metropool om de supermarkt uit te breiden op een andere locatie doen deze zorgen toenemen. Graag willen de bewoners de supermarkt behouden in de buurt. Aandacht voor de aanzuigende werking van nog meer verkeer heeft echter de prioriteit.

Daarbij zouden de bewoners graag zien dat bij de nieuwe ontwikkelingen op het plein ook de grote behoefte aan een ontmoetingsplek de ruimte krijgt. In eerdere plannen hadden bewoners dit graag gezien op de locatie van de Don Boscokerk, ofwel in het bestaande gebouw, of met sloop van de kerk en een uitbreiding van het areaal openbaar groen. Nu er plannen zijn om de supermarkt van Metropool op de locatie van de Don Boscokerk te realiseren, maken bewoners zich zorgen waar de ontmoetingsplek dan moet komen en of er voldoende openbaar groen zal overblijven.

Ook wat betreft de openbare ruimte op het Kardinaal van Rossumplein hebben bewoners zorgen over de locatie van de Don Boscokerk. Liever zouden zij zien dat de groenvoorziening hier wordt uitgebreid en de openbare ruimte aantrekkelijk wordt ingericht zodat ook deze meer geschikt is voor ontmoeten.

2) Hoe zien de bewoners van Heugemerveld het Kardinaal van Rossumplein als ontmoetingsplek?

Het Kardinaal van Rossumplein is door de gemeente aangemerkt als ontmoetingsplek en deze functie dient bij nieuwe ontwikkelingen op het plein niet verloren te gaan.

De betrokken bewoners hebben aangegeven dat hun toekomstbeeld van de openbare ruimte op het Kardinaal van Rossumplein is: een groen stuk (park) met veel bomen, waarop een horecagelegenheid (met beperkte openingstijden, bijvoorbeeld tijdens openingsuren detailhandel) is gelegen en waar diverse vormen van recreatie mogelijk zijn voor iedere leeftijdsgroep. Verder is het een veilig plein, zonder zwerfvuil in een autoluwe omgeving. Tijdens feestdagen verandert het plein mee in een

gezellige ontmoetingsplek waar de buurt zich kan treffen en verbroederen. Voor meer details over de visie van de bewoners ten aanzien van het Kardinaal van Rossumplein verwijzen we u tevens naar de verslaglegging van de buurtbijeenkomst op 17 maart 2022 jl. (zie bijlage bij deze nota van Aanbevelingen).

Aanbevelingen bewoners bij de herontwikkeling van het Kardinaal van Rossumplein

Deze algemene uitgangspunten van bewoners staan in onderstaande aanbevelingen concreter uitgewerkt:

De herkomst en zwaarte van de aanbevelingen is als volgt:

GB = Gebiedsvisie (gedragen door de buurt)

BB = Buurtbijeenkomst (gedragen door actieve buurt bewoners en deel vertegenwoordigers)

OO = Onderling overleg (gedragen door enkele bewoners)

Wonen

- Indien de nieuwe vastgoedontwikkelaar besluit om nieuwe woningen op de locatie toe te voegen dan zijn dit wat de bewoners betreft bij voorkeur betaalbare, levensloopbestendige woningen voor senioren. (GB)

Mobiliteit en verkeer:

- De bewoners vrezen dat de (verkeers)overlast en onveiligheid in de buurt zal toenemen als de supermarkt wordt verplaatst en uitgebreid. Bewoners vragen om een goede oplossing voor eventueel extra verkeersstromen en aandacht voor verkeersveiligheid. (GB)
- Bewoners hechten aan naleving van gemeentelijk beleid (de nota parkeernormen 2021), waarin staat dat het uitgangspunt is dat de supermarkt op eigen terrein dient te zorgen voor parkeerplaatsen voor haar bezoekers en personeel. Bewoners willen graag voorkomen dat de parkeerdruk in de buurt ten gevolge van de uitbreiding van de supermarkt toeneemt. (GB)
- Bewoners roepen de supermarkt op om werk te maken van een goed mobiliteitsbeleid voor het personeel (en voor zover mogelijk voor haar klanten) om daarmee parkeer- en verkeersoverlast te voorkomen. (GB)
- Het mobiliteitsbeleid zou er ook op gericht moeten zijn dat bevoorradingsvrachtwagens zo min mogelijk door de wijk rijden, minimale overlast veroorzaken en dat chauffeurs hun snelheid en rijgedrag aanpassen aan de verkeerssituatie. (GB)
- Bewoners zien graag dat overlast ten gevolge van het laden en lossen door bevoorradingsvrachtwagens zoveel mogelijk wordt tegengegaan. (GB)
- De ontwikkelaar wordt gevraagd om actief na te denken over het bevorderen van de verkeersveiligheid, met name van fietsers en voetgangers. Bijvoorbeeld door parkeren, laden en lossen zodanig in te richten dat dit veilig en overzichtelijk is, maar ook door haar personeel en bezoekers te stimuleren om rekening te houden met langzaam verkeer. (GB)

- De bewoners zien graag dat het openbare gebied van het plein autoluw wordt en parkeervrij (alleen toegestaan voor bewoners). (BB)
- Een slimme laadpaal voor een elektrische deelauto zou wat bewoners betreft wenselijk zijn. (OO)

Milieu:

- De bewoners wensen dat de bomen op het Kardinaal van Rossumplein niet worden gekapt ten behoeve van de herontwikkeling van het plein. Ze zien het plein het liefst als een park met veel groene bomen en een mooie scheidingshaag. Bewoners wijzen op het gemeentelijk beleid waarin staat dat de kap van waardevolle bomen zoveel mogelijk moet worden vermeden. Afhankelijk van de soort en omvang van een gekapte boom geldt een compensatieplicht. (GB) (BB) (OO)
- Bewoners zouden graag zien dat de bedrijfsvoering zo duurzaam mogelijk wordt ingericht, bijvoorbeeld door het gebruik van duurzame vervoersmiddelen die geen schadelijke uitstoot veroorzaken. (GB)
- De ontwikkelaar wordt dringend verzocht om opwarming ten gevolge van haar bouwplan zoveel mogelijk tegen te gaan, onder andere door natuur-inclusief bouwen maar ook door de extra bouwmassa zoveel mogelijk te beperken. (GB)
- Bewoners zien de bevoorrading graag via een depot elders in de stad en met elektrische kleine vrachtwagens. Afleveren van de goederen gebeurt bij voorkeur ondergronds. (BB)

Economie:

- De bewoners zien in Heugemerveld graag een mix van levendige plekken met een diversiteit aan ondernemingen en rustige woonstraten. Het Kardinaal van Rossumplein is een plek waar meer levendigheid is gewenst. De supermarkt draagt bij aan de levendigheid van Heugemerveld maar er zijn zorgen over de overlast door uitbreiding van het supermarktareaal vanwege de verkeersaanzuigende werking. (GB) (BB)
- Een aantal bewoners zou graag een bakker, slager, drogist of gezondheidscentrum aan het Kardinaal van Rossumplein zien met liefst nog een kleine wekelijkse markt. (BB) (OO)
- Indien haalbaar, dan zouden de bewoners graag zien dat in (de nabijheid van) de supermarkt een pinautomaat en/of postagentschap wordt gerealiseerd. (OO)
- Veel bewoners zouden graag een horecagelegenheid op het plein zien waar men elkaar tijdens winkeltijden kan ontmoeten en kan genieten van een koffie, broodje, maaltijd of ijs. (BB)

Leefbaarheid, veiligheid en ontmoeten:

- Bewoners vinden het van belang dat het huidige ontmoetingscentrum La Bellettsa op het plein wordt verbeterd en dat deze voldoet aan de wensen en behoeften van de bewoners. (BB)
- Bewoners willen dat hun buurt schoon is en vragen hierin van de ondernemers op het plein een actieve bijdrage. Zo dient de omgeving van de supermarkt en andere winkels en voorzieningen goed te worden onderhouden en rommel en zwerfvuil opgeruimd te worden. (GB) (BB)
- Bewoners zien graag dat er na de bouw geen onoverzichtelijke en donkere plekken zijn ontstaan of dat andere situaties worden gecreëerd die een onveilig gevoel kunnen geven of die potentieel onveilig zijn. Heldere verlichting door lantaarnpalen is hierbij tevens van belang. (GB) (BB)
- De bewoners vragen de ondernemers op het plein om bij te dragen aan het bevorderen van de sociale cohesie in de buurt, bijvoorbeeld door deelname aan clubacties, sponsoractiviteiten en andere activiteiten die de leefbaarheid en cohesie in Heugemerveld bevorderen. (GB)
- Tijdens feestdagen zal het plein versierd moeten kunnen worden door bewoners of ondernemers. Hierbij kan men denken aan een versierde kerstboom tijdens kerst of oranje versiering tijdens Koningsdag. (BB)
- Bewoners zien graag genoeg "hufter proof" bankjes en plekken waar mensen elkaar kunnen ontmoeten, bijvoorbeeld sport-toestellen/speelplek voor kinderen/jeu-de-boules baan. (BB)

Bijlage 2: Verslag van de buurtbijeenkomst op 17 maart 2022 jongstleden van bewoners

Uitgenodigd voor deze avond: Werkgroep buurthuis, Buurtnetwerk Heugemerveld (BNW), Bewonersvereniging Kardinaal van Rossumplein, CV de Kluivers, Heugemerveld Aktie Team, De Huiskamer, Boomspiegelsburen, aantal bewoners met nieuwe ideeën voor ontmoeting, Bewonerscommissie Heugemerveld en Sint Maartenspoort, Zonnebloem, Info Heugemerveld, Heugemerveld Vertelt, Deelnemers aan eerder overleg over integrale gebiedsvisie. Plus algemene uitnodiging op facebook Buurtnetwerk.

Aanwezig: 21 personen

Bespreekpunten:

- 1. Integrale gebiedsvisie.** Bijgepraat over het verloop van het proces van de integrale gebiedsvisie. Voor nu is van belang dat de visie in week 15 (11-15 april) gedeeld wordt met de buurt en dat bewoners dan 2 weken de tijd hebben om te reageren. U ontvangt de link naar het document via de mail.
- 2. Brainstormsessie: Bestaande activiteiten/Nieuwe frisse ideeën/Mooiste plein van de wereld in beeld brengen.**
Discussie over onderwerp ontmoeting. De opdracht was: *Wat zijn dingen die deze buurt samen wil doen? En hoe ziet het mooiste plein van de wereld er voor jou uit? Hoeft niet uitputtend, is geen verlanglijst. Het geeft een eerste indruk en het is inspirerend. Je mag zelfs dromen!*
Een impressie van alles wat genoemd is deze avond kan hieronder in de 'wordcloud' gevonden worden, waarbij de grootte van de woorden weergeeft hoe belangrijk dit wordt gevonden door de buurt. Een groot woord is dus een woord wat door heel veel mensen benoemd is. Hierbij staan groen en open parksfeer centraal. Niet alleen voor het Kardinaal van Rossumplein, maar voor de buurt als geheel.

3. Samenvatting van het droomplaatje mooiste plein van de wereld, gecombineerd met input van de flaps over bestaande en nieuwe ideeën voor ontmoeting:

- Plein met parksfeer, heel veel groen (behoud van huidige bomen), open (dus niet veel bebouwing) en schoon terrein, met goede verlichting, gezellig, veilig en verkeerssluw; Een goed alternatief bieden voor jongeren ipv hangen op het plein en zonder zwerfafval.
- Een plein voor iedereen: met bankjes, speel- en sportvoorzieningen voor jong & oud; buurt(pluk)moestuin; met de mogelijkheid om bij festiviteiten het plein te versieren (zoals kerstboom met verlichting) en om film-/dans-/jeu de boules-avonden te organiseren.
- Een bistro ("mama's 2") met terras tijdens winkeltijd; de basisschool; diversiteit aan winkeltjes/wekelijkse markt.
- Een buurthuis wat verwelkomt, waar bestaande activiteiten kunnen voortbestaan - zie overzicht - en nieuwe activiteiten ontwikkeld kunnen worden, zoals Burenhulp (o.a. mensen helpen met hun voortuin). Andere nieuwe ideeën: Internationale dag met eten; Walk &Talk Dutch.

Overzicht van de bestaande activiteiten:

In La Belletsa (buurthuis)

- Huiskamer, met onder andere handwerkmiddag (freubelsisters), koffie-middag (koffie-inloop), kienmiddag (activiteitenvereniging/Wum en Johan), Bewegen voor ouderen (Maastricht sport), Badminton, Volleybal,
- Kinderactiviteiten (kidsclub); kienen (doorzetters); dansen in het park.
- Geven & Nemen-kast.

Andere locaties

- Maaltijdvoorziening voor senioren in Villa Aon d'n diek; Jeu de Boulesbaan Verheggenplein (wordt nu niet actief gebruikt, maar dat kunnen we veranderen); Geadopteerde boomspiegels in de jonkheer Ruysstraat; Hondenuitlaatplaats Alfons Ariënstr en KvRplein; café; speeltuintjes op de omliggende pleinen (minpunten: weinig onderhoud(vriendelijk); Burendag-straatfeest; Minibieb.

Opmerkingen, zowel op de flaps als bij de plenaire terugkoppeling:

- Hoewel de verenigingen die vertegenwoordigd zijn in de werkgroep buurthuis wel uitgenodigd waren, waren er maar weinig mensen van de verenigingen aanwezig. Door het ontbreken van verenigingen is dit overzicht nog niet compleet.
- Naast de verenigingen van Heugemerveld, ontbraken ook jongeren en internationale bewoners. Hier moeten we nog op een andere manier contact mee zoeken.
- Aandachtspunten voor het buurthuis (buurtcentrum, ontmoetingscentrum, gemeenschapshuis, ect): Ruimte voor bestaande en nieuwe activiteiten voor en door de buurt; toegankelijk voor mensen met een fysieke beperking; voorzien van voldoende opbergruimte.

3. Workshops Lidl/Metropool. Binnenkort start Lidl/Metropool met workshops om ontmoeting verder uit te werken. Afspraak: iedereen wordt per mail toestemming gevraagd om emailadres met Lidl te delen om de uitnodigingen te kunnen sturen.

Bijlage 3: Identiteit, Toekomstvisie & Gewenste functies Heugemerveld

Identiteit, Toekomstvisie & Gewenste functies Heugemerveld Maastricht

1. Wie waren we (historie)?

Heugemerveld is gebouwd als arbeidersbuurt door woningvereniging Servatius, met voornamelijk sociale huurwoningen om in te spelen op grote woningnood na de tweede wereldoorlog. De wijk is ontwikkeld door stadsarchitect FCJ Dingemans om wederopbouw en modernisering van Maastricht vorm te geven. Heugemerveld is centraal gelegen ten opzichte van het centrum, station/bus, A2 en MECC. De opzet van Heugemerveld is destijds geïnspireerd op de 'new towns' in Engeland, als zelfstandige woonwijk binnen de stad met een eigen school, kerk, buurthuis en voorzieningen in een romantisch stadsbeeld met pleinen, groenvoorzieningen en laagbouw. Dit kenmerkt onze wijk tot op heden.

Vanuit diverse wijken van Maastricht verhuisden jonge arbeidersgezinnen met veel kinderen naar Heugemerveld. Er ontstond een hechte gemeenschap met een bloeiend verenigingsleven en veel solidariteit/ saamhorigheid, waarbij de wijkbewoners intensief met elkaar optrokken, gezamenlijk geld inzamelden voor de bouw van de kerk, veel buurtactiviteiten organiseerden voor alle leeftijden en waar jeugd gezamenlijk opgroeide. De wijkbewoners waren zeer betrokken bij elkaar, hielden een oogje in het zeil en hielpen ouderen en behoeftigen. Als iets voorviel dan was de hele wijk snel op de hoogte en werden betrokkenen hier binnen mum van tijd op aangesproken. Vanaf 1998 werden de huurwoningen van Servatius in Heugemerveld gerenoveerd en kregen inwoners van de kans om hun huurwoning te kopen. Een aanzienlijk gedeelte van de huurders maakte hier gebruik van. Diverse huurwoningen die vrij kwamen werden verkocht aan voornamelijk de zittende huurders, waarmee de betrokkenheid bij de buurt groot bleef. Huizen aan de zuidkant van Heugemerveld werden gesloopt, om ruimte te maken voor nieuwbouw, passend bij de bestaande huizen in de wijk. Dit zorgde voor een instroom van nieuwe bewoners.

2. Wie zijn we nu (identiteit)?

Heugemerveld is van oudsher een volksbuurt en een arbeidersbuurt, met veel sociale huurwoningen en een belangrijk aandeel inwoners die minder draagkrachtig zijn (rond sociaal minimum). Veel wijkbewoners stammen uit families die al meerdere generaties in Heugemerveld wonen en een sterke binding en solidariteit met de wijk voelen en zich open naar elkaar opstellen. Sommige straten zijn aan het vergrijzen, maar doorgaans wonen er nog genoeg jonge gezinnen met kinderen in Heugemerveld.

Vanaf 2000 heeft de instroom van nieuwe bewoners in de wijk plaatsgevonden in de nieuwbouwwoningen aan de zuidkant van Heugemerveld, in de koopwoningen, en als gevolg van inwoners die tijdens de renovatie uit Heugemerveld vertrokken. Deels zijn dit vaak tweeverdieners en fulltime werkzaam. Deze mensen kiezen een mooie woning, duurzaam, kort bij de voorzieningen, vaak ook kort bij werk. Deels zijn dit nieuwe Nederlanders en studenten. De laatste 2 jaar zien we steeds meer arbeidsmigranten zich in de wijk settelen. Het zijn vaak mensen die bij Vodafone, Mercedes en Sabic werken en deze wijk kiezen vanwege haar centrale ligging. We zien ook dat de

woningen aan de zuidkant van Heugemerveld op dit moment erg geliefd zijn op de huizenmarkt, wat maakt dat verschillende inwoners hun huis verkopen en de wijk verlaten. Zo is in de Paus Johannes de 13^e straat al ruim 60 % van eigenaar gewisseld (periode 2017-2020).

De binding van deze nieuwe bewoners met het buurtgebeuren en met de bestaande wijkbewoners is minder groot en komt mogelijk ook moeilijker tot stand door een wat gesloten, chauvinistische houding ten opzichte van nieuwkomers. Minder deelname aan het buurtgebeuren zien we echter ook bij de 'traditionele' inwoners van onze wijk. Dit zegt wellicht ook iets over de huidige tijdsgeest en behoeften van mensen op dit moment. Men wil zich soms inzetten voor eenmalige activiteiten en minder voor structurele activiteiten.

Door de nieuwe instroom zijn de onderlinge verschillen in de buurt, in achtergrond, opleidingsniveau en inkomen, groter geworden. Afgelopen jaren zien we dat de sterke onderlinge solidariteit die de wijk altijd kenmerkte is afgenomen. Wijkbewoners zijn individualistischer en meer op zichzelf betrokken. Dat hangt uiteraard samen met de veranderingen in de maatschappij, maar ook met de veranderde samenstelling van de wijk. Hoewel wijkbewoners nog steeds snel van nieuwtjes op de hoogte zijn, gingen maar liefst 46% van de opmerkingen uit de buurtenquête over verbinding en eenzaamheid.

De buurthuizen van destijds zijn afgebroken. Hier is La Bellettsa voor in de plaats gekomen. Wijkbewoners ervaren dat zij te weinig bij de planning en inrichting van La Bellettsa betrokken zijn, waardoor het gebouw niet goed aansluit bij hun activiteiten en men zich er niet echt 'thuis' voelt (te kleine ruimtes, omslachtig in gebruik, veel te duur voor minder draagkrachtige wijkbewoners, niet naar eigen wens in te richten). Ongeveer 17 jaar na de opening van La Bellettsa missen de verenigingen nog steeds 'hun' buurthuis. De bewoners missen vooral een sociale ontmoetingsplek.

De Lidl is welkom in de wijk, maar trekt ook veel verkeer en mensen van buiten de wijk aan, waardoor de verkeerssituatie rondom de Lidl als minder veilig ervaren wordt en veel ruimte op het plein verloren gaat aan parkeerplaatsen, waardoor het plein minder aantrekkelijk is als ontmoetingsplaats voor wijkbewoners.

Sinds de voetbalveldjes op de pleinen verdwenen zijn en tieners van wijkbewoners te horen krijgen dat ze niet welkom zijn op hun plein, voelen tieners zich ontheemd. Ze hebben geen buitenplek meer om spelenderwijs met elkaar in contact te komen en elkaar beter te leren kennen/accepteren. Hierdoor zoeken ze elkaar minder op, doen ze minder samen, ontstaat meer verdeeldheid/onbegrip en blijven tieners meer binnen.

Het rijke verenigingsleven en de vele buurtactiviteiten van weleer, zijn de afgelopen jaren flink afgenomen en dit wordt gemist door de buurtbewoners. Desondanks blijven buurtbewoners (wellicht door de toenemende vergrijzing en minder betrokken nieuwe bewoners) steeds meer weg op georganiseerde evenementen. Hetgeen een zorgpunt is voor de toekomst. Als dit doorzet, ontbreken straks de verenigingen en de activiteiten die zorgen voor verbondenheid en betrokkenheid, die de buurt tot een buurt maken. Het is belangrijk om de bestaande verenigingen en clubs, en ook nieuwe initiatieven te faciliteren met een betaalbare sociale ontmoetingsplek/ buurthuis.

3. Toekomstvisie

De kracht van Heugemerveld is van oudsher de sterke onderlinge verbondenheid en solidariteit. Het is onze droom om deze weer zo sterk te maken als deze vroeger was:

- om gezamenlijk weer een wijk te zijn, waarin alle wijkbewoners welkom zijn, zich thuis en veilig voelen en gelukkig kunnen leven, ongeacht leeftijd, achtergrond, afkomst, opleiding of inkomen;

- om elkaar weer te kennen en gekend te worden en waar iedereen elkaar gedag zegt, “wij willen het ‘ons kent ons’-gevoel weer terug”;
- waar onderlinge verschillen omarmd worden;
- waar iedereen, jong en oud, elkaar helpt waar dat nodig is, we sámen sterk staan;
- een bruisende wijk, waar we elkaar gezamenlijk ontmoeten en buurtactiviteiten organiseren, waaraan iedere inwoner of kind mee kan doen (ongeacht het inkomen).

Wij zijn...

...niet perfect, maar wel vol passie en betrokken;
 ...trots op onszelf en onze wijk;
 ...eerlijk naar onszelf, elkaar en onze omgeving;
 ...open voor elkaar en voor andermans overtuigingen en gedachten;
 ...onzelf.

Binnen Heugemerveld...

...hebben we ieders geluk voor ogen;
 ...voeren we de cruciale gesprekken;
 ...gunnen we elkaar wat;
 ...zijn we op de hoogte zijn van wat er leeft bij onze mede-buurtbewoners;
 ...werken we samen, als partijen en ‘sleutelfiguren’.
 ...nemen we onze medeverantwoordelijkheid;
 ...spreken we elkaar aan en zijn we aanspreekbaar;
 ...kiezen we voor een cultuur van kwetsbaarheid, respect en vertrouwen.

Als wijkbewoners willen we bekijken wat we kunnen organiseren om elkaar weer te ontmoeten en behulpzaam te zijn. Naar aanleiding van de buurt enquête 2017 en de bijeenkomst waarin de resultaten gepresenteerd zijn, is nieuwe energie en enthousiasme bij de wijkbewoners in Heugemerveld ontstaan, om weer gezamenlijk zaken aan te pakken. Een aantal zaken is intussen reeds gerealiseerd: een buurtblad, een huiskamer en een buurtnetwerk. De werkgroep buurthuis zet zich nog steeds in om de wens naar een buurthuis te onderzoeken en te realiseren.

4. Gewenste functies in onze wijk

Om weer een meer bruisendere en actievere wijk te worden, waar buurtbewoners bij elkaar betrokken zijn en voor elkaar zorgen (ongeacht leeftijd of achtergrond), denken we dat het belangrijk is om de volgende functies met elkaar en met samenwerkingspartners te organiseren:

- **Ontmoetingsplek binnen & buiten**
 Sociale cohesie ontstaat met ontmoeting, samen dingen doen. Eenzaamheid tegengaan begint bij het creëren van nieuwe of versterken van bestaande relaties en ook die beginnen met ontmoeting. Daar heeft de buurt een plek voor nodig waar (buurt)activiteiten en evenementen georganiseerd kunnen worden. De verschillende mogelijkheden voor ontmoeting en de samenbindende activiteiten gaan isolement en anonimiteit van mensen tegen.
- **Meer (sociale) woonvormen voor ouderen**
 Zoals al eerder aangegeven vergrijst de wijk heugemerveld op dit moment gestaag. Dit brengt een 2-tal problemen met zich mee. Oudere huurders in onze wijk komen niet snel in aanmerking voor een seniorenwoning, dan wel appartement, in de wijk in aanmerking. Hierdoor moeten deze inwoners vaak onnodig de wijk verlaten. En houdt men ruime gezinswoningen in onze wijk onnodig lang bezet. Dit stagneert de doorstroom van woningen. Ook kent Heugemerveld geen kleinschalige woonzorgvoorziening zoals Envida deze al op verschillende plekken in Maastricht wel gerealiseerd heeft.

- Samen helpen en samen doen
 - Wijkgerichte activiteiten door verschillende buurtverenigingen en verenigingen
 - Nieuwe initiatieven stimuleren en ondersteunen.
 - Nieuwe manieren zoeken om de buurt te betrekken (bv Heugemerveld Vertelt)
 - Samenwerking tussen het formele en het informele stimuleren
 - Er ligt een wens om ook de “nieuwe” bewoners en studenten meer betrokken te krijgen bij alle buurtactiviteiten en de school, om alle voorzieningen ook op de langere termijn in stand te houden.
 - We zullen moeten blijven zoeken naar innovatieve manieren om de wijk leefbaar te houden. Nu en op de lange termijn.